

3 1761 08825139 2

LC
P648
.Ybr

Brandt, Paul

De particula ru subiuncti-
varum apud Pindarum usu.

Pindarum usu.

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

L Gr
P648
.Ybr

DE
PARTICULARUM SUBIUNCTIVARUM
APUD PINDARUM USU.

DISSERTATIO INAUGURALIS

QUAM

AD SUMMOS IN PHILOSOPHIA HONORES

AB AMPLISSIMO

PHILOSOPHORUM ORDINE LIPSIENSI

RITE IMPETRANDOS

SCRIPSIT

PAULUS BRANDT,

ANHALTINUS.

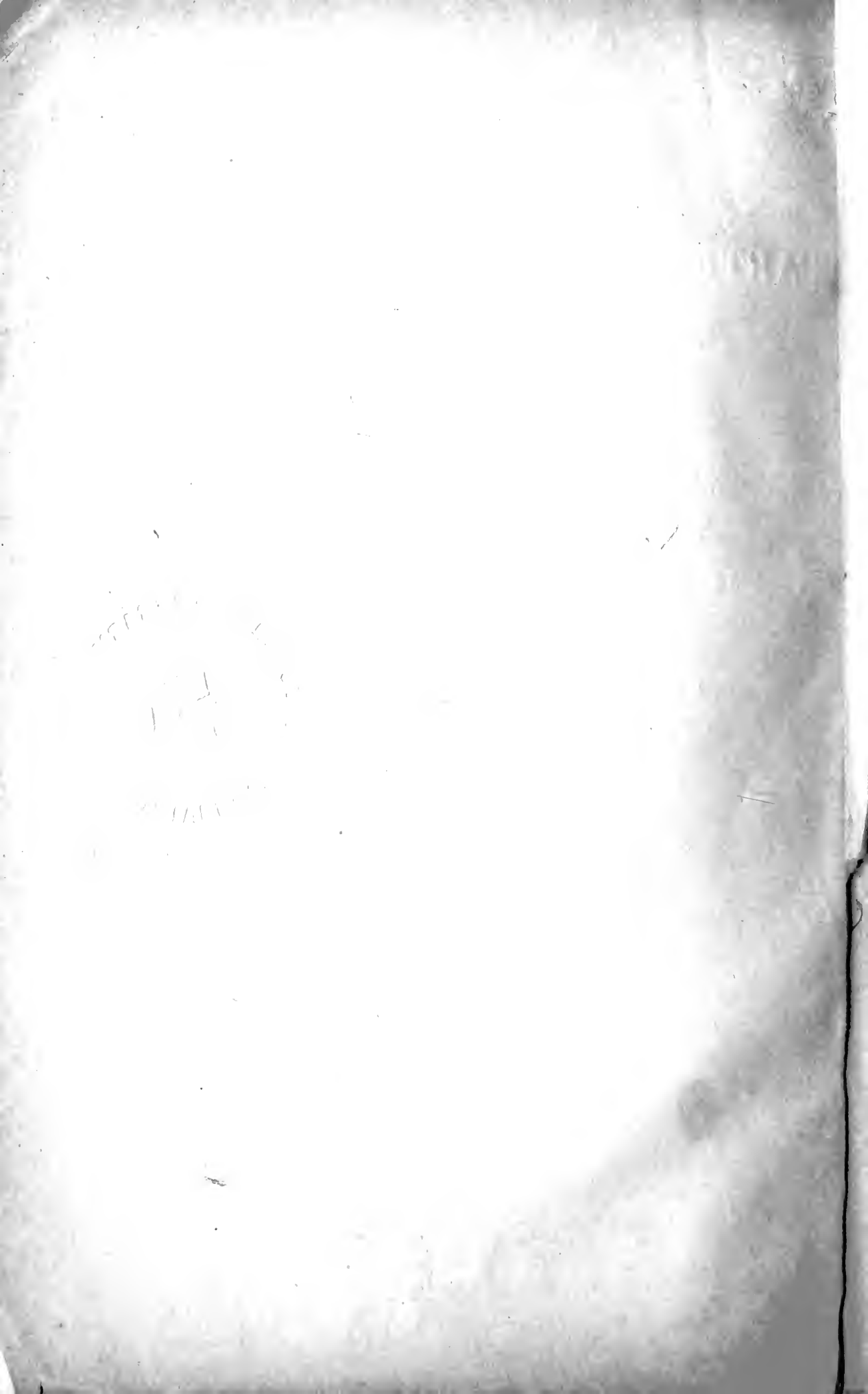
346162

1. 2. 38.

LIPSIAE
TYPIS B. G. TEUBNERI
MDCCCXCVIII.

Handwritten scribbles or initials in the bottom left corner.

MEMORIAE
PATRIS CARISSIMI

Tabula argumenti.

	pag.
Caput primum. De particulis comparativis	9—18
I. ὡς	9—12
1. ὡς = ut (sine verbo)	9
2. ὡς εἰ, ὡσεῖτε, ὡς ὅτε	9—12
3. ὡς = ὅπως post verba ὑμνεῖν et δεικνύναι.	12
II. ὅπως, ὅπα	13
III. ὥσπερ	13
1. cum verbo.	
2. sine verb.	
IV. ὥτε.	14—16
1. c. verbo finito	14
2. c. participio	14
3. sine verbo	14—16
V. ἄτε.	16—17
VI. ἤ.	17—18
1. post comparativum	17
2. post verbum αἰρεῖσθαι	18
Caput alterum. De particulis temporalibus	18—30
I. ὅταν, ὀπόταν, ὅτε, ὀπότε	18—24
1. ὅταν, ὀπόταν	18—19
a. c. coni. praes.	18
b. c. coni. aor.	19
2. ὅτε, ὀπότε	20—24
a. c. ind. imperf.	20
b. c. ind. aor.	20
c. c. coni. aor.	22
d. c. ind. fut.	23
e. ἤν ὅτε, ἔσθ' ὅτε	24
II. ἀνίκα.	24—25
1. c. ind. praes.	24
2. c. ind. imperf.	24
3. c. ind. aor.	25
III. εὔτε	25—26
1. de re praeterita	25
a. c. ind. imperf.	
b. c. ind. aor.	

	pag.
2. de re quae fieri solet (εὔτ' ἔν)	25
3. de re futura (εὔτ' ἔν)	26
IV. ἐπεὶ, ἐπεὶ πάμπρωτον, ὥς, ἐπεὶ τάχα	26—28
V. ἐξ οὗ, ἐξ οὐπερ, ἄς	29
VI. πρίν	29—30
1. c. infin. aor.	29
a. de re praeterita	
b. in sententia generali	
c. de tempore praesente.	
2. c. ind. aor.	30
Caput tertium. De particulis causalibus	31—37
I. ἐπεὶ, ἐπειδή	31
II. ὅτι	32—34
1. c. ind. praes.	
2. c. ind. aor.	
3. c. ind. perf.	
4. c. ind. plusquamp.	
5. c. ind. fut.	
6. ὅτι explicativum.	
III. οὐνεκα, εἵνεκεν, τοῦνεκα	34—35
IV. ὅτε	35
V. ὥς	36
VI. ἄτε	36—37
Caput quartum. De particulis finalibus	37—44
I. ὥς	38—39
1. c. optat.	
2. ὥς ἄν c. optat.	
3. c. coni. aor.	
II. ὅπως	39—40
III. ὅφρα	40—43
1. c. coni.	40—42
a. post tempus praesens	40
b. post tempus praeteritum	40
c. fr. 128 (90)	41
2. c. optat.	42—43
IV. μή	43—44
1. c. coni. aor. post ind. praes.	43
2. c. opt. aor. post imp. aor.	43
3. c. opt. praes. post opt. praes.	44
4. c. opt. aor. post ind. aor.	44
Caput quintum. De particulis εἰ (εἴπερ, εἰ γάρ) ἔν (κέ)	44—56
A. De enuntiatis hypotheticis	44—55
I. De reali	44—55
1. εἰ c. ind. praes. — in apodosi	44—49
a. ind. praes.	44

	pag.
b. <i>μὴ</i> c. imp. praes.	45
c. <i>μὴ</i> c. coni. aor.	45
d. imp. aor.	46
e. ind. fut.	47
f. verbum deest.	47—49
2. <i>εἰ</i> c. ind. imp. — ind. praes.	49
3. <i>εἰ</i> c. ind. aor. — in apodosi	49—50
a. ind. praes.	
b. ind. imperf.	
c. imp. praes.	
d. <i>μὴ</i> c. imp. aor.	
e. imp. perf.	
f. verbum deest.	
4. <i>εἰ</i> c. ind. perf. — in apodosi	50
a. ind. praes.	
b. <i>μὴ</i> c. imp. praes.	
II. De potentiali	50—51
1. <i>εἰ</i> c. opt. praes. — in apodosi	
a. opt. praes. c. <i>κῆ</i> .	
b. opt. aor. c. <i>κῆ</i> .	
2. participium instar apodosis est.	
III. De irreali.	51—53
1. <i>εἰ</i> c. ind. imp. — ind. aor. c. <i>ἔν</i> (<i>κῆ</i>).	51—52
2. <i>εἰ</i> c. ind. aor. — ind. aor. c. <i>κῆ</i>	52
3. part. aor. — ind. aor. c. <i>ἔν</i>	52—53
IV. De constructionibus ex duabus mixtis	53—55
1. <i>εἰ</i> c. ind. praes. — opt. praes. c. <i>κῆ</i>	53
2. <i>εἰ</i> c. opt. praes. — in apodosi	53
a. ind. praes.	
b. ind. fut.	
3. <i>εἰ</i> c. coni. praes. — ind. praes.	54
4. <i>εἰ</i> c. opt. aor. — in apodosi	54
a. ind. praes.	
b. verbum a quo pendet infin. c. <i>κῆ</i> .	
α. futuri	
β. aoristi.	
5. <i>εἰ</i> c. coni. aor. — in apodosi	54—55
a. ind. praes.	
b. ind. aor.	
6. <i>εἰ</i> c. ind. perf. — opt. praes.	55
B. De reliquo usu particulae <i>εἰ</i>	55—56
I. <i>εἰ</i> = num.	55
II. <i>εἰ</i> = siquidem.	56
III. <i>εἰπερ</i>	56
a. <i>εἰπερ</i> = siquidem.	

1. c. ind. praes.	
2. c. ind. perf.	
b. <i>καίπερ</i> = etsi.	
IV. <i>εἰ γάρ</i> = utinam	56
Caput sextum. De particulis consecutivis et declarativis . . .	56—58
I. De particulis consecutivis	56—57
1. <i>ὥστε</i>	56—57
2. <i>ὥς</i>	57
II. De particulis declarativis.	57—58
1. <i>ὅτι</i>	57—58
a. post verba dicendi.	
b. post verbum <i>εἰδέναι</i> .	
2. <i>οὕνεκεν, εἴνεκεν</i>	58
3. <i>ὥς</i>	58
Loci pluribus tractati sunt hi	59
Vita	61—62

Caput primum.

De particulis comparativis.

I. Ὡς.

1. ὥς = ut (sine verbo).

Particula comparativa ὥς apud Pindarum plerumque in sentiis primariis verbo non repetito usurpatur. *O.* II 95 μαθόντες δὲ λάβροι παγγλωσσία, κόρακες ὥς, ἄκραντα γαρούετον Διὸς πρὸς ὕρνια θεῖον. X 18. XIII 52. *P.* II 80 ἀβάπιστός εἰμι φελλὸς ὥς ὑπὲρ ἔρκος ἄλμας.¹⁾ *J.* III 42 (IV 24). fr. 123 (88), 8. Quater particulam ὥς postpositam (ὥς) videmus, bis (*O.* X 18. XIII 52) antepositam.

2. ὥς εἰ, ὥσειτε, ὥς ὅτε.

O. VII 1 φιάλαν ὥς εἴ τις ἀφνειᾶς ἀπὸ χειρὸς ἐλὼν ἔνδον ἀμπέλου καχλάξοισαν δρόσῳ δωρήσεται, νεανία γαμβρῶ πρόπινων οἴκοθεν οἴκαδε πάγχρυσον κορυφὰν κτεάνων, συμποσίου τε χάριν κᾶδός τε τιμάσαις ἔόν· ἐν δὲ φίλων παρεόντων θῆκένιν ζαλωτὸν ὁμόφρονος εὐνᾶς· καὶ ἐγὼ νέκταρ χυτόν, Μοισᾶν δόσιν, ἀεθλοφόροις ἀνδράσιν πέμπων, γλυκὺν καρπὸν φρενός, ἰλάσκομαι Ὀλυμπία Πυθοῖ τε νικῶντεσσι. Videbatur mihi totum locum exscribere, quippe in quo plura sint, de quibus disseratur.

Primum. ὥς εἴ τις δωρήσεται. Cum futurum hic omnino ineptum sit, δωρήσεται pro δωρήσεται habendum est. Non igitur assentior de Jonghio (p. 409) δωρήσεται futurum esse dicenti. Comparat Hom. *E* 90 et 161. Neque vero iure, cum

1) Quae sunt tradita, integra sunt. Bergkius offendit in repetita particula ὥς post ἄτε: iniuria, videas infra.

illo loco ἐπιβρίση legendum sit, hoc loco ἄξιη.¹ Neque in Homericis locis neque hic futurum ullum sensum praebet. Comparatio enim est haec: sicut vir dives genero pateram donat et donans efficit, ut hospites ei invideant, sic ego carmen mitto et mittens victores mihi gratos reddo. Duplex igitur comparatio est: sicut socer pateram genero donat, sic ego carmen victoribus; sicut ille generum summo gaudio implet (tanto gaudio, ut ei invideant ceteri), sic ego victores. Apparet futurum omnino ineptum esse. Neque enim Pindarus carmen mittere vult, sed misit, neque socer pateram donaturus est, sed donavit; accedit quod aoristus θῆκε impedit, quominus δωρήσεται pro futuro habeamus, nam si socer donaturus est non iam reddidit generum invidiosum sed reddet, tum cum pateram donavit. Neque etiam cum Nabero δωρήσατο scribendum videtur, cum δωρήσεται optime possit explicari: est δωρήσεται coniunctivus aoristi correpta vocali. Quem usum Homericum esse constat, cf. π 70. 348 et ea quae Savelsbergius²) disseruit; cf. etiam quae infra de forma ἀνδάσομεν (O. I 7) dicam (pag. 45). Pindarum saepius particulam εἰ cum coniunctivo coniungere infra videbimus (pag. 54—55). Est hic quoque usus Homericus neque non communis elegiacorum ut Tyrtaei Theognidis Solonis, cf. Krueger. Di. 54, 12, 2 [3] et Thiersch. act. phil. Monac. I 2, 211.

Alterum. Apodosis versu septimo inducitur particula καί. Prorsus similis est locus O. X 91, ubi καὶ verbo ὦτε (86) respondet; cf. N. II 1.³)

Tertium. Tota comparatio paene Homericum induit colorem. Memor sis, ut unum tantum proferam, exempli ε 368: ὥς δ' ἄνεμος ζαῆς ἠίων θημῶνα τινάξῃ καρφαλέων· τὰ μὲν ἄρ τε διεσκέδασ' ἄλλυδις ἄλλη· ὥς τῆς δούρατα μακρὰ διεσκέδασ'. Pendet a particula ὥς coni. aor. τινάξῃ ut ab εἰ hic

1) cf. Hermannii opusc. II 46, 9. Non minus false de Jonghius p. 497) futurum defendere studet collato loco O. X 10, ubi futurum optime se habet sed prorsus alio sensu, de quo infra.

2) 'die Aoriste ΕΛΩΚΑ ΕΘΗΚΑ ΗΚΑ in „symbola in honor. Rit-schellii p. 508. — cf. Westphal., method. Gramm. d. griech. Sprache I 216.

3) P. VIII 93 est καὶ nihil aliud nisi „etiam“ et comparatio particula οὔτω intellegitur.

δωρήσεται. Iam constructione relativa interrupta demonstrative poeta pergit: τὰ μὲν διεσκέδασε. Plane sic apud nostrum ἐν δὲ — θῆκε. Apud Homerum comparationem relative initam constructione mutata demonstrative pergit tam notum est ut vix etiam dicatur: volebam etiam Pindari hunc usum esse admonere.

Bis Pindarus particula ὡσεῖτε usus est. P. I 42 ἄνδρα δ' ἐγὼ κείνον αἰνήσαι μενοιῶν ἔλπομαι μὴ χαλκοπάρου ἄκονθ' ὡσεῖτ' ἀγῶνος βαλεῖν ἔξω παλάμα δουέων. IV 111 τοί με κᾶδος ὡσεῖτε φθιμένον δυοφερὸν ἐν δώμασι θηκάμενοι . . . κρύβδα πέμπον κτλ. Videmus igitur apud Pindarum ὡσεῖτε adverbium non coniunctionem esse. Differt igitur ab Homero, qui particulis ὡς εἴ τε quinquies verbum addidit et toties particulis ὡς εἴ¹⁾; ὡς εἴ τε sine verbo legimus sexies, ὡς εἴ sine verbo decies.²⁾

Particulis ὡς ὅτε utitur Pindarus quinquies. Locutio ὡς ὅτε sic explicanda est, ut ad ὅτε ex verbo sententiae regentis verbum suppleatur. Quod apparet ex locis in quibus verbum additum est, ut Hes. sc. 421 ἦριπε δ' ὡς ὅτε τις δοῦς ἦριπεν. Quale exemplum etiam apud Pindarum habemus: N. VIII 40 αὔξεται δ' ἀρετά, γλωραῖς ἐέρσαις ὡς ὅτε δένδρον ἄσσει. Naegelsbachius in adnotationibus ad Homeri Iliadem (B 209) dicit: „zu ὡς in ὡς ὅτε ist jedesmal ein Verbum zu ergänzen“, sed assentior Autenriethio dicenti: bei ὡς ὅτε, ὡς εἴ fühlte der Grieche dies Bedürfnis gewiss so wenig als wir bei 'wie wenn'.³⁾ Ad particulam ὅτε verbo omisso verbum suppleas, cf. Hom. λ 368 et Ameisium ib.⁴⁾

P. XI 39 ἦ μὲ τις ἄνεμος ἔξω πλόου ἔβαλεν, ὡς ὅτ' ἀκατον εἰναλίαν. N. IX 16. — J. VI (V) 1. — Cum initio sine dubio ad particulas ὡς ὅτε verbum suppleretur, tum tempore progresso hoc neglecto particulae ὡς ὅτε sensu 'tamquam'

1) cf. L. Lange. der homerische Gebrauch der Partikel εἴ I 433 ss.

2) cf. Lange l. l. I 440. II 538 ss.

3) cf. Friedlaender. de coniunctionis ὅτε apud Homerum vi et usu. Diss. inaug. Berol. 1860 p. 50.

4) Non plane igitur assentior Kuehnero II 581, 1, neque persuasit mihi Langius l. l. I 440.

usurpabantur.¹⁾ *O. VI 1 χρυσέας ὑποστάσαντες εὐτειχεῖ προθύρω θαλάμου κίονας, ὡς ὅτε θαητὸν μέγαρον πάξομεν.* Possumus sane cum Hermanno et Dissenio supplere *πήγνυμεν*, vel cum de Jonghio *πάξομεν*, sed sententia tumet: melius, si ὡς ὅτε iam sensu particulae ‘tanquam’ accipiamus verbo non suppleto, quanquam non nego locutionem sic explicari posse et debere.²⁾

ὡς apud superlativum. Particula ὡς superlativo addita semel usus est Pindarus. *N. IX 29 ἀναβάλλομαι ὡς πόροιστα.* cf. *P. IV 164 ὡς τάχος.*

3. ὡς = ὅπως post verba ὑμνεῖν et δεικνύναι.

Particulam ὡς sensu ὅπως in sententiis pendentibus usurpavit Pindarus bis, post verba ὑμνεῖν et δεικνύναι. Loci sunt hi:

N. V 26 αἱ δὲ πρῶτιστον μὲν ὑμνησαν Διὸς ἀρχόμεναι σεμνὰν Θέτιν, Πηλέα δ', ὡς τέ νιν ἀβρὰ Κρηθεῖς Ἴππολύτα δόλω πεδάσαι ἤθελε κτλ. Verbi regentis (ὑμνησαν) obiecti (σεμνὰν Θέτιν Πηλέα τε) alterum membrum (Πηλέα τε) rursus excipitur sententia a particula ὡς incipiente: ὡς τέ νιν. Alterum ὡς (v. 30) sensu particulae ὅτι positum est, de qua videas infra.

O. XIII 75 δεῖξέν τε Κοιρανίδα πᾶσαν τελευτὰν πράγματος, ὡς τ' ἀνὰ βωμῶ θεᾶς κοιτάξατο νύκτ' ἀπὸ κείνου χρήσιος, ὡς τέ Φοι αὐτὰ Ζηνὸς ἐγγχεικεράννου παῖς ἔπορεν δαμασίφρονα χρυσόν. Verbi δεῖξεν obiectum (τελευτὰν) in duo membra dividitur: monstravit finem, et quomodo — et quomodo.³⁾

1) Haec autem ellipsis verbi dum in aliis exemplis ex ipsa forma sententiae quodam modo patet, in aliis poeta de verbo aliquo, quod coniunctionem temporalem sequatur, non iam cogitasse videtur et in his quidem temporalis notio coniunctionis ὅτε evanescit et ipsa paene coalescit cum particula ὡς, ita ut iam coniunctae nihil amplius valeant quam simplex ὡς vel ὡς περ. Friedlaender l. l. p. 50.

2) cf. infra ἔστιν ὅτε.

3) Non possum non laudare de Jonghi adnotationem quam legens risum vix opprimas. Quaerit enim vir doctus explicans illud *δαμασίφρονα χρυσόν*: „ergone equis sunt mentes?“ Non igitur intellegere potest quam insignis his verbis insit pulchritudo, non intellegit quamquam paulo ante (v. 68) Minerva frenum *φίλτρον ἵππειον* nominavit! ‘Wenn ihr's nicht fühlt, ihr werdet's nicht erjagen’. Goethe.

II. Ὅπως, ὅπα.

Particula comparativa ὅπως Pindarus usus est bis. Loci difficultatibus vidui sunt hi: *O. X 55 τὸ δὲ σαφανῆς ἰὼν πόρῳ κατέφρασεν, ὅπα τὰν πολέμοιο δόσιν ἀκρόθινα διελὼν ἔθνε καὶ πενταετηρίδ' ὅπως ἄρα ἔστασεν ἑορτὰν σὺν Ὀλυμπιάδι πρῶτα νικαφορίαισί τε.* — fr. 61 (33), 3.

Neque etiam particulam ὅπα Pindarus amavit. Praeter locum iam laudatum (*O. X 56*) ubi primo ὅπα deinde ὅπως legimus invenimus particulam ὅπα semel: *O. X 9 νῦν ψᾶφον ἔλισσομένην ὅπα κῦμα κατακλύσσει ῥέον, ὅπα τε κοινὸν λόγον φίλαν τίσομεν ἐς χάριν.* Locus immane quantum coniecturis tentatus est, quas quidem non affero cum putem quae sunt tradita optime posse explicari: curiosi adeant inprimis Mommsenium (in editione et in suppl. ann. critt. p. 140 ss.) et Bergkium. Cum Hermanno supplendum est verbum *ἔστιν* sensu „jetzt gilt es den Fall“.¹⁾ Poeta usus est constructione paratactica ut saepius. In oratione soluta sententia Pindari sic fere exprimenda est: nunc videamus quomodo, ut unda profluens devolvat lapillum volutum, communem sermonem iucundam persolvamus in gratiam. Memor enim sis poetam imagine lapillorum unda devolutorum debitum significare: ut unda calculos devolvit sic carmen Pindari debitum delere potest, praesertim cum foenus capiti addatur. Mirum est quantum in hoc loco docti offenderint, cum omnia optime procedant simodo memores sumus poetam paratactice loqui et verbum *ἔστιν* supplendum esse.

III. Ὡσπερ.

1. cum verbo. *J. VI (V) 47 τὰν μὲν ἄρρηκτον φυάν, ὥσπερ τόδε δέρμα με νῦν περιπλανᾶται θηρὸς κτλ.*

2. sine verbo. *O. VII 77 τόθι λύτρον συμφορᾶς οἰκτροᾶς γλυκὸν Γλαπολέμῳ ἴσταται Τιρυνθίων ἀρχαγέτα, ὥσπερ θεῶ, μῆλων τε κνισάεσσα πομπὰ καὶ κρίσις ἀμφ' ἀέθλοις.* — *P. I 91 ἔξίει δ' ὥσπερ κυβερνάτας ἀνήρ ἰστίον ἀνεμόεν.*

1) Paulo aliter Boeckhius (nott. critt. *O. XI 9* p. 409) ut iam Ph. Melanchthon. De imagine cf. Schmidtium p. 102.

IV. Ὡτε.

Ὡτε est particula Dorica pro ὥστε: ὥτε Δωρικῶς ἀντὶ τοῦ ὥστε schol. N. VI 47. De forma particulae cf. Apollon. de adverb. 591, 20 (p. 179, 20 Schn.). Ceteros grammaticorum locos invenies in Stephani Thesauro sub ὥστε. Praeter Pindarum qui particulam ὥτε novies usurpavit unum tantum locum laudare possum ubi ὥτε reperimus, fragmentum ἀδέσποτον in Bergkii lyricis III⁴ p. 742. Non nescio in Cramerii anecdotis Oxoniensibus I 446, 22 postulari, ut apud Homerum M 433 ὥτε scribatur, sed iniuria: cf. quae adnotavit Spitzner.

1. Ὡτε c. verbo finito.

Unum exemplum extat. O. X 86 ἀλλ' ὥτε παῖς ἐξ ἀλόχου πατρὶ ποθεινὸς ἴκοντι νεότατος τὸ πάλιν ἤδη, μάλα δέ Φοι θερμαίνει φιλότατι νόον καὶ ὅταν καλὰ φέρξαις ἀοιδᾶς ἄτερ, Ἀρησίδαμ', εἰς Αἶδα σταθμὸν ἀνήρ ἴκηται, κενεὰ πνεύσαις ἔπορε μόχθῳ βραχὺ τι τερπνόν. Libri praebent ὥστε quod cum apud Pindarum semper consecutiva particula sit cum Boeckhio in Doricam formam ὥτε mutandum esse nemo negabit. Particulae ὥτε respondet (v. 91) καὶ sensu: ut — ita. Quam responsionem iam supra (p. 10) vidimus et infra inveniemus ἄτε — καί (O. XII 13). cf. Dissenium ad O. XII 7. Adde scholiastam ἔστι δὲ ἡ ἀπόδοσις τῆς παραβολῆς εἰς τὸ καὶ ὅταν . . . δέον γὰρ οὕτως εἰπεῖν· ὥσπερ ὀψίγονος παῖς ποθεινὸς τῷ πατρὶ οὕτω καὶ κτλ.

2. Ὡτε c. participio.

Bis apud Pindarum reperimus particulam ὥτε cum participio coniunctam. N. VI 26 (29) ἔλπομαι μέγα φειπὼν σκοποῦ ἄντα τυχεῖν ὥτ' ἀπὸ τόξου ἰεῖς. VII 62 ὕδατος ὥτε ῥοὰς φίλου ἐς ἄνδρ' ἄγων κλέος ἐτήτυμον αἰνέσω: quasi ducens.

3. Ὡτε sine verbo.

Quinques Pindarus particulam ὥτε substantivo addidit verbo omisso sensu 'tanquam'. Affero primo locum ubi cod.

Vat. B ὥστε praebet libris CD omissum et a Bergkio iure in ὄτε mutatum: P. IV 64 ἢ μάλα δὴ μετὰ καὶ νῦν, ὄτε φοινικανθέμου ἦρος ἀκμᾶ, παισὶ τούτοις ὄγδοον θάλλει μέρος Ἀρκεσίλας. X 53 ἐγκωμίων γὰρ ἄωτος ὕμνων ἐπ' ἄλλοτ' ἄλλον ὄτε μέλισσα θύνει λόγον ubi rectam lectionem ὄτε liber Göttingensis servavit libris Vaticano (B) Mediceis (DE) ὥστε praebentibus. — N. VII 70. 93. Difficilior est denique locus J. III 36; sic traditur libris manuscriptis: νῦν δ' αὖ μετὰ χειμέριον ποικίλων μηνῶν ζόφον χθῶν ὄτε (D, ἄτε B) φοινικέοισιν ἀνθησῆ (B, ἀνθος D) ῥόδοις δαιμόνων βουλαῖς. Lectio codicis B ἄτε falsa est cum trochaeum metrum requirat. Pauwius igitur ἄτε scripsit, quo cum apud Pindarum non legatur reiecto codicis D lectionem ὄτε retineam. Christius Hartungii coniecturam χειμερίων ποικίλα recipiendam esse dixit quod non probo quae tradita sunt explicari posse ratus. Priusquam autem hoc demonstrare coner Disseni explicatio etiam lectionem traditam retinentis refutanda est. Intellexit enim Dissenius ποικίλων sensu πολυανθέμων et copiam exemplorum affert in quibus similia attributa veri tribuuntur. ποικίλος hoc sensu intellegi posse non nego quanquam malim verbo χθῶν quam μηνῶν hoc tribuere. Sed hoc parvi momenti est. Gravius est hoc: neminem qui hunc locum opinione non praesumpta legat facere posse dico quin coniungat μετὰ χειμέριον ζόφον ποικίλων μηνῶν quod ineptum sensum efficit. Sed Dissenius ποικίλων μηνῶν explicat analogia genitivorum temporis ut θέρους ἦρος aliorum quod quanquam per se fieri potest tamen ut nunc verba posita sunt rectum esse non adducar ut credam. Qui in voce ποικίλος illam significationem inesse volunt ad coniecturas refugiunt, quorum Hartungius χειμερίων ποικίλα, Rauchensteinus ποικίλως lenius coniecit. Quibus coniecturis verborum collocationem obstare puto. Non possumus verbum ποικίλων inter χειμέριον et μηνῶν ζόφον positum ab his verbis discernere et ad sequentia trahere. Neque vero opus est ut explicationem vel coniecturam probemus in verborum ordinem peccantem cum tradita optime possint explicari. Memores simus eorum quae in v. 18 poeta dixerat αἰὼν δὲ κυλινδομέναις ἀμέραις ἄλλ' ἄλλοτ' ἐξάλλαξεν ubi scholiastam adeas: ὡς ποικίλαις χρωμένων τύχαις. Si addas vv. 23 s.

34 s. 51 invenies semper eandem sententiam in vita humana omnia fluxa esse. Puto igitur in verbo *ποικίλων* eandem sententiam latere et verba *ποικίλων μηνῶν* Mezgero duce explicanda esse „wëchselvoller Monate“ eo sensu quem in scholiastae verbis iam allatis ὡς *ποικίλαις χρωμένων τύχαις* esse videmus. Etiam cum explicamus *χειμέριον ποικίλων μηνῶν ζόφον* „hiberna variabilium mensium caligo“ magis tenori Pindarico mihi videtur respondere. Accedit quod lectio *ποικίλα* difficiliter in *ποικίλων* mutari potuit quam *ποικίλων* in *ποικίλα*. Nam lectio *ποικίλα* facilius intellectu est quam *ποικίλων* neque putari potest lectionem faciliorem in difficiliorem esse mutatam.

V. Ἄτε.

Ἄτε neutrum pluralis pronominis ὅσπερ quod pro adverbio neque apud Homerum neque Hesiodum¹⁾ invenitur a Pindaro saepe usurpatum videmus. Particula ἄτε comparativa significat ‘tanquam’, causalis inducit causam obiectivam ‘utpote’. Quae significationes particulae ἄτε etiam apud Pindarum insunt, quarum hic comparativa tantum docenda est, cum de causali in capite III agatur.

Particula comparativa ἄτε a Pindaro semper substantivo additur; uno de loco *P. IV 30* infra videbimus. *O. I 1. XII 13* *νιῆ Φιλάνορος, ἦτοι καὶ τεὰ κεν, ἐνδομάχας ἄτ’ ἀλέκτωρ, συγκρόνῳ παρ’ ἐστία ἀκλεῆς τιμὰ κατεφυλλορόησε ποδῶν κτλ.* Intellegas: fili Philanoris, profecto tuus quoque pedum honos sine gloria defluxisset tanquam intus pugnans gallus, vel comparatione compendiaria sublata tanquam honos intus pugnantis galli. — *N. VII 104* *ταῦτὰ δὲ τρὶς τετράκι τ’ ἀμπολεῖν ἀπορία τελέθει τέκνοισιν ἄτε μαψυλάκας Διὸς Κόρινθος.*

Legimus iam particulam ἄτε in fr. 241 (280) *ποτίκολλον ἄτε ξύλον παρὰ ξύλῳ.*

Restat unus locus *P. IV 29* *φιλίων δ’ ἐπέων ἄρχετο, ξεινοῖς ἄτ’ ἐλθόντεσσιν εὐεργέται δεῖπν’ ἐπαγγέλλοντι πρῶτον.* ‘Amicisque verbis orditur hospitibus quomodo adventantibus

1) Cf. Kuehner. II § 506 d. 580, 1.

benefici coenam offerunt primum' Boeckhiius vertit; similiter Dissenius Mezger. Quae verba quanquam bonum praebent sensum tamen corrupta esse videntur cuius iudicii argumenta ab editoribus allata sunt. Quibus accedit quod particula *ἄτε* cum verbo finito coniuncta displicet, quae a Pindaro semper substantivo addita est; cf. etiam exempla apud Kuehnerum II § 489, 2. Itaque facere non possum, quin *ἄτε* hoc loco acc. neutr. plur. pronominis *ὅστε* esse statuum: 'amicis verbis, qualia etc.' cf. Hom. *A* 779 *ξείνιά τ' εὖ παρέθηκεν ἄ τε ξείνοισ θεμίς ἐστίν* (nimirum *παραθεῖναι*). Tum vero verbum *δείπνα* non potest esse rectum. Neque placet verbum *ἐπαγγέλλονται* quod apud Pindarum *ἄπαξ εἰρημένον* esset cum verba *ἀγγέλλειν* ter et *ἀγγελία* decies usurpata sint. In praepositione *ἐπ* — suspicor latere — *εσ* et fortasse mecum verbum *ἄνδρες* restitues. Legendum igitur puto: *φιλίων δ' ἐπέων ἄρχετο ξείνοισ ἄτ' ἐλθόντεσσιν εὐεργέται ἄνδρες ἀγγέλλονται πρώτων*. 'Amicis verbis ordiebatur qualia hospitibus adventantibus viri benefici nuntiant primum.' *εὐεργέτης ἀνήρ* Pindarus etiam *O. II 104* dixit. Metrum non laeditur, cf. vv. 54, 108. 145.

De particula *ἄτε* in locis *P. II 84. 79. J. VI 51. fr. 145 (109)* videas infra (pag. 36—37).

VI. "H.

1. Ponitur particula *ἢ* comparativa post comparativum saepius nude, semel particula *ὥς* addita: *O. XIII 112 καὶ πᾶσαν κατὰ Ἑλλάδ' εὐρήσεις ἐρευνῶν μάσσον' ἢ ὥς ἰδέμεν*. cf. p. 57. Verbum quod traditum est *ἰδέμεν* vix aptum videtur. Nam Pindarum dixisse: 'per totam Graeciam invenies ampliora quam quae videre possis' nunquam ut credam adducar. Si invenio video quoque. Accedit quod verbum videndi de victoriis in certaminibus reportatis non apte usurpatur. Christi igitur coniectura *δίμεν* accipias.¹⁾ — *P. IV 209 δίδυμαι γὰρ ἔσαν ζωαί, κυλινδέσκοντό τε κραιπνότεραι ἢ βαρυγδούπων ἀνέμων στίχες*. *N. VII 20. fr. 89 (59) τί κάλλιον ἀρχομένοισιν ἢ καταπαυομένοισιν ἢ βαθύζωνόν τε Λατῶ καὶ*

1) Bornemannus (Bursian. 1887 I p. 32 No. 24) *ἰδέμεν* retinere vult. Neque vero *ιδεῖν* significat 'übersehen'.

θοᾶν ἵππων ἐλάτειραν ἀεῖσαι; ubi in primo versu disiunctivam, comparativam in altero habes particulam. fr. 107 (74), 6 ἐλαύνεις τί νεώτερον ἢ πάρος; fr. 280 non afferō quippe quo non Pindari verba habeamus.

2. Post verbum αἰρεῖσθαι quod comparativi vim habet semel apud Pindarum particulam ἢ usurpatam videmus. N. X 57 ἐπεὶ τοῦτον ἢ πάμπαν θεὸς ἔμμεναι οἰκεῖν τ' οὐρανῷ εἴλετ' αἰῶνα φθιμένου Πολυδεύκης Κάστορος ἐν πολέμῳ. Hanc vitam maluit quam omnino deus esse et in caelo habitare Pollux Castore in bello occiso. Verbum αἰρεῖσθαι sensu praeferendi non saepe usurpatur, saepius βούλεσθαι cf. Krueger. Di. 49, 2, 3. Kuehner. II § 542, 2, sed etiam in soluta oratione invenimus hunc usum: cf. Xen. Ag. IV 5. Non raro additur μάλλον: cf. Plat. apol. 38 E. Gorg. 469 c, saepe. Ceterum coniungo τοῦτον αἰῶνα, non ut Christius explicat αἰῶνα: 'tempus sempiternum'. Nam 'tempus sempiternum' deum esse Pollucem nolle non de industria dicere debebat poeta post verba πάμπαν θεὸς ἔμμεναι, qui enim omnino est deus, etiam tempus sempiternum in caelo habitat. Neque αἰῶνα a verbo εἴλετο secerni potest.

Caput alterum.

De particulis temporalibus.

Coniunctiones temporales a Pindaro usurpantur hae: ὅταν ὀπόταν ὅτε ὀπότε ἀνίκα εὐτ' ἂν εὐτε ἐπεὶ ἐπειδὴ ἐξ οὗ ἐξ οὐπερ ἄς πρίν.

I. Ὅταν ὀπόταν ὅτε ὀπότε.

1. ὅταν ὀπόταν.

a. c. coni. praes.

Particulas temporales ὅταν ὀπόταν a Pindaro septies cum coni. praes. coniunctas videmus, cum coni. aor. quater. Ubi cum coni. praes. coniunctae sunt de re agitur quae solet fieri et habemus in apodosi quinquies indicativum praesentis. Duo sunt exempla orationis obliquae.

O. II 21 ἐσλῶν γὰρ ὑπὸ χαρμάτων πῆμα θνάσκει παλίγκοτον δαμασθέν, ὅταν θεοῦ Μοῖρα πέμπη ἀνεκὰς ὕλβον ὑψηλόν. Retineo cum de Jonghio Christio aliis codd. BCD lectionem πέμπη aliis πέμψη cum A scribentibus, cum praesens multo aptius videatur: eodem tempore moritur malum quo fatum felicitatem mittit.

P. V 1 ὁ πλοῦτος εὐρουσθενής <έστιν>, ὅταν τις ἀρετᾶ κεκραμένον καθαρᾶ βροτήσιος ἀνὴρ πότμου παραδόντος αὐτὸν ἀνάγη πολύφιλον ἐπέταν. II 11. I 3. II 86.

Duo exempla orationis obliquae sunt haec: O. XIII 79 ἐνυπνίῳ δ' ἄ τάχιστα πιθέσθαι κελήσατό νιν, ὅταν δ' εὐρουσθενεῖ κραταίποδ' ἀνερύη Γαιαόχῳ θέμεν ἰππεῖα βωμὸν εὐθὺς Ἀθάνᾳ.¹⁾ N. I 67 καὶ γὰρ ὅταν θεοὶ ἐν πεδίῳ Φλέγρας Γιγάντεσσιν μάχαν ἀντιάζωσιν, βελέων ὑπὸ ῥίπαῖσι κείνου φαιδίμαν γαῖα πεφύρσεσθαι κόμαν ἔνεπεν. Quoniam vidimus etiam de re futura Pindarum coniunctivum praesentis usurpare (O. XIII 81), non opus cum Bergkio scribere ὅταν ἀντιάζωσιν, etsi alias Pindarus aoristo de re futura usus est (cf. P. VIII 96. J. II 47). Nam Tiresias ὀρθόμαντις (61) optime scit pugnam illam certe futuram esse, cum autem eodem tempore quo Gigantes proelium committunt eorum coma pulvere collinatur, non est cur praesens recte traditum esse negemus. Coniunctivum aoristi de re futura usurpavit poeta, ubi sententiae vis condicionalis inest, cum hoc loco sententia tantum temporalem sensum habeat: tum cum pugna erit quam futuram esse constat.

b. cum coni. aor.

Ubi Pindarus particulas ὅταν et ὀπότεν cum coni. aor. coniunxit, in apodosi habemus bis indic. praes., semel indic. aor., semel imper. aor. Ter agitur de re quae fieri solet. P. VIII 96 ἀλλ' ὅταν αἶγλα διόσδοτος ἔλθῃ, λαμπρὸν φέγγος ἔπεστιν ἀνδρῶν καὶ μείλιχος αἰών. ibid. 8 τὸ δ', ὀπότεν τις ἀμείλιχον καρδίᾳ κότον ἐνελάσῃ, τραχεῖα δυσμενέων ὑπαντιάζαισα κράτει τιθεῖς ὕβριν ἐν ἄντλῳ. O. X. 91.

1) Verbum traditum ἀναρύη quod sensui non respondet neque ante Hippocratem et Cratinum invenitur a Boeckhio iure in ἀνερύη mutatum est. ἀναρύη defendere studet Mommsenius (annott. critt. suppl. p. 173 s.).

J. II 47 ταῦτα, Νικάσιπ', ἀπόνειμον, ὅταν ξεῖνον ἐμὸν ἠθαῖον ἔλθῃς.

2. ὅτε ὁπότε.

a. cum indic. imperf.

Particulas ὅτε et ὁπότε cum ind. imp. quater coniunxit Pindarus. Non agitur de re quae fieri solet neque de re iterata sed tempus indicatur quo ea quae in apodosi dicuntur fiunt. In apodosi reperimus ter ind. aor., semel infin. praes. a verbo φαντί pendentem.

O. I 69 πρὸς εὐάνθεμον δ' ὅτε φῶν λάχλαι νιν μέλαν γένειον ἔρεφον, ἐτοῖμον ἀνεφρόντισεν γάμον. IX 97. fr. 88 (58), 2. O. VII 54 φαντὶ δ' ἀνθρώπων παλαιαὶ ῥήσεις, οὐπῶ ὅτε χθόνα δατέοντο Ζεὺς τε καὶ ἀθάνατοι, φανεράν ἐν πελάγει Ῥόδον ἔμμεν ποντίῳ κτλ.

b. cum ind. aor.

Multo saepius (terdecies) particulas ὅτε et ὁπότε apud Pindarum cum ind. aor. coniunctas videmus. Non opus est locos exscribere, satis puto structuras afferre. Semel (*O. I 41*) apodosis particula τότε inducitur. Ind. aor. habemus in apodosi octies (*P. II 26. IV 224. J. VII 10. O. I 21. IX 72. P. VIII 41. XI 18. O. I 38*, ubi structura est: φθέγγομαι . . . ὁπότε ἐκάλεσεν τότε ἀρπάσαι Neptunum), indic. imperf. verbi ἄϊειν bis (*P. III 90. XII 10*), indic. plusquam. ἐμέμναντο sed sensu imperfecti semel (*J. VIII 27 [VII 30]*). Uno de loco admodum difficili *J. I 24* pauca dicenda sunt, de quo viri docti multa disseruerunt neque vero dici potest litem esse diiudicatam. Quod doctissimis non contigit a tirone non postulabitur, tamen dicam quae sentiam. Sermo fit de Castore et Iolao, quorum virtutem et gloriam in certaminibus reportatam poeta praedicat. Iam pergit (22): λάμπει δὲ σαφῆς ἀρετὰ ἐν τε γυμνοῖσι (Tricl., γυμνοῖς BD) σταδίοις σφίσιν ἐν τ' ἀσπιδοδούποισιν ὀπλίταις δρόμοις. Quae verba clara sunt sed iam legimus: οἶά τε (οἷς τε D) χερσὶν ἀκοντίζοντες αἰχμαῖς (sic codd.) καὶ λιθίνοις ὁπότε δίσκοις ἴεν.

Boeckhius αἰχμαῖς scribens vertit: 'utque fulgebat manibus iaculantes hastis et saxeorum quando in ludo discorum

iaciebant'. Similiter Dissenius: 'ut splendebant manibus iacula mittentes quumque discis certarent'. Quorum explicationi obstat quod Castora et Iolaum 'manibus splendere' frigide diceretur neque quisquam qui verba legit facere potest quin *χερσίν* cum *ἀκοντίζοντες* coniungat. Neque vero Mezgero assentiri possum scholiastam secuto explicanti: „und wie schleuderten sie mit ihren Händen, wenn sie mit Lanzen warfen und mit steinernen Diskusscheiben.“ Suppleri igitur vult *ἔεν* etiam ad verba *οἷά τε* quod fieri posse nemo credit. Ter enim in his paucis verbis notionem iaculandi haberemus: *οἷά τε ἔεν — ἀκοντίζοντες — ὁπότε ἔεν*. Buchholzius¹⁾ non bene supplet *ἔλαμψεν ἀρετά σφισιν*: immo propter nominativum *ἀκοντίζοντες* supplebis *οἷά τε ἔλαμψαν*. Iam interpretum alii *αἰχμαῖς* scribi volunt, ut Pauwius Hartungius alii, Christius *αἰχμαῖς* et mox *λιθίνοις δίσκοις* pro accusativis Aeolicis haberi vult. Graecos potuisse dicere *ἀκοντίζειν αἰχμαῖς* constat: cf. Hom. κ 121 *χερμαδίοισιν βάλλον*. Similiter noster N. I 18 *πολλῶν ἐπέβαν καιρὸν οὐ ψεύδει βαλῶν*. O. X 72 *ἔδικε πέτρῳ* (ubi Christius non recte explicat), cf. Dissen ad N. I 18.²⁾ Sed *ἀκοντίζειν* cum duobus dativis *χερσίν* et *αἰχμαῖς* posse coniungi vix putamus. Neque vero locutionis *δίσκοις ἔεναι* certum aliud possum afferre exemplum.

Restat igitur ut accusativos esse putemus *αἰχμαῖς* et *λιθίνοις δίσκοις*: cf. quae Christius hanc sententiam ut tueatur dicit. Nostra plus interest quod sequitur; *καὶ λιθίνοις ὁπότε δίσκοις ἔεν*, quod peccat in metrum quod hoc esse debet:

— ο ο ο — ο ο — ο — ο ο ο .

Apud Pindarum enim ad exemplum Homeri vocalem ε finalem vi caesurae esse productam ut nonnulli censuerunt, non est cur credamus, cum nullum aliud exemplum exstet. Varia igitur conati sunt viri docti: *ὁπότη* αὖ Kayseri non placet, *ὁπότη* ἐν Boeckhius coniecit, cuius locutionis nullum certum inveniri potest exemplum. Ego Bergkii coniecturam probo *ὁπότη* ἐκ, ἐκ *χερῶν ἔεν* ut ipse explicat. Quae coniectura lenis

1) Anthologie aus den Lyrikern der Griechen. Heft II.

2) Cf. Theocr. V 88 *βάλλει καὶ μάλοισι τὸν αἰπόλον ἃ Κλεαρῖστα*. ib. 49 *βάλλει δὲ καὶ ἃ πίτυς ὑπόθε κῶνοις*.

est et imaginem iuvenis discum e manibus mittentis optime nobis depingit.

c. cum coni. aor.

Particulam *ὅτε* cum coniunctivo coniunctam iam apud Homerum saepe reperimus: cf. Kruegeri synt. 54, 17, 4 (3) et Friedlaenderum de coniunctionis *ὅτε* apud Homerum vi et usu p. 69 ss.¹⁾ Ex Pindaro Krueger ille *γραμματικώτατος* nulla attulit exempla quanquam fortasse duo exstant. Unum est fr. 75 (45) a Dionysio (de comp. verb. 22) servatum, ubi codex F (Laur. LIX 15, saec. XII) hanc lectionem praebet: *ἐν ἄλγεα τεμέων τε μάντιν οὐ λανθάνει φοινικοσάων ὀπότε οἰχθόντες ὦραν θάλαμοι εὐόαμον ἐπάγοισιν ἔαρ φυτὰ νεκτάρρα.* Addam Parisini 1741 (P. saec. XI) lectionem: *ἐν ἀργέα νεμέα* (vel *νεμέω*) *μάντιν οὐ λανθάνει φοίνικος ἐανῶν ὀπότε οἰχθέντος Ὠρᾶν θαλάμου εὐόδμον ἐπαῖωσιν ἔαρ φυτὰ νεκτάρρα.* Vides verba admodum esse corrupta. Heynius scripsit: *ἐν Ἀργεία Νεμέα μάντιν οὐ λανθάνει φοίνικος ἔρονος*, quam lectionem Boeckhiius quamquam se subtilitates spernere dicit (expl. p. 578) tam argute defendere studet, ut hae argutiae ipsae Heyni coniecturam falsam esse declarent. Neque etiam Dissenius vero propius accessit qui Boeckhium sensum illorum verborum eximie enucleavisse dicit. Usenero demum debemus ut lectionum Dionysiacarum notitiam ita praeclaram verborum corruptorum emendationem. Scripsit enim vir doctissimus²⁾ *ἐναργέα τελέων σάματ' οὐ λανθάνει* et mox *ἐπάγησιν*. Etsi igitur hic coniunctivum a particula *ὀπότε* pendentem coniectura restitutum videmus tamen alterius loci auctoritate firmatur neque post praesens *λανθάνει* non aptus est. Illi *ὀπότε* respondet mox *τότε*.

Alterum exemplum est fr. 225 (247) *ὀπότε θεὸς ἀνδρὶ χάσμα πέμψη, πάρος μέλαιναν κραδίαν ἐστυφέλιξεν*, ubi Bergkiius ex schol. Vindob. *ὀπότε* recepit. Praeter hos duos locos nullum apud Pindarum invenitur exemplum particulae *ὀπότε* cum coniunctivo coniunctae neque neglegendum fragmenta illa non sine ulla dubitatione tradita esse.

1) Neque non apud Herodotum et tragicos: Krueger l. l. 54, 17, 6 (3).

2) Mus. rhen. XXIII 149.

d. c. indic. fut.

Unum exstat exemplum. O. II 33 traditum est: ἤτοι βρο-
τῶν γε κέκριται πείρας οὐ τι θανάτου, οὐδ' ἀσύχιμον ἀμέραν
ὁπότε, παῖδ' ἀελίου, ἀτειρεῖ σὺν ἀγαθῷ τελευτάσομεν. Lis
exstitit inter doctos de particula ὁπότε. Dicit poeta haec:
terminus mortis hominum incertus est. Ergo mors incerta
est, et quando et quomodo obituri simus. Quae duae senten-
tiae et 'quando' et 'quomodo' verbis inesse possunt. Mor-
tem incertam esse non admodum mirum est, sed in vita ipsa
omnia incerta sunt.

Putamusne poetam dixisse etiam hoc esse incertum,
quando tandem unum diem plane iucundum atque felicem
peracturi simus? Numquam ut credam adducar. Quando
peracturi simus illum diem, nihil omnino attinet. Accedit
quod, si quaeritur 'quando' sine dubio praeiudicatur nos illum
diem peracturos esse. Quae sententia a poeta aliena est: plane
contrarium vult dicere. Sunt enim in vita mortalium omnia
incerta; ergo poeta debet pergere: etiam hoc incertum est,
num quando talem diem peracturi simus. Quam sententiam
optimo iure Boeckhius postulavit εἴποτε expectans. Sed quae
iam addit non probo, poetam enim voluisse etiam de tempore
dicere: incertum est quando obituri simus, simul tamen id
admiscuisse an tum quando obituri simus, integra affutura sit
felicitas. De morte omnino non iam sermo est, verba nihil
dicunt nisi 'unum diem plane felicem peragere'. Et putat
poeta plane incertum esse, num quando hoc nobis contingat.
Duas igitur habemus sententias in Pindari verbis (vv. 33—36);
primam: mors mortalium incerta est; alteram: atque etiam
hoc incertum est, num (donec vita fruimur) diem peracturi
simus, qui plane faustus vocari possit.

Cui sententiae cum particulam traditam ὁπότε non satis-
facere appareat, Boeckhianum εἴποτε vero propius accedit neque
tamen verum est, cum in metrum peccet, quippe quod tri-
brachyn poscat. Proposuit autem Herwerdenus πότερα quam
ingeniosam et lenem coniecturam Christius iure recepit. Iam
difficultas sublata est neque debeo enumerare, quomodo
Thierschius¹⁾ Dissenius Hermannus²⁾ Mezger Karstenius de

1) Act. phil. Monac. I 2, 207.

2) Ad Viger. p. 918.

Ionghius alii particulam *ὅποτε* explicare studeant. A Pindaro igitur *ὅποτε* cum ind. fut. non coniungitur.

e.

Restat ut dicamus Pindarum semel locutione *ἦν ὅτε* usum esse cum indic. imp. fr. 83 (51) *ἦν ὅτε σύας τὸ Βοιώτιον ἔνεπον* (sic Strabo VII 321, *ἔλεγον* schol. Pind. O. VI 152).

Locutione *ἔσθ' ὅτε* verbo omisso Pindarus usus est bis. fr. 180 (172) *ἔσθ' ὅτε πιστοτάτα σιγᾶς ὁδός* (sc. *ἔστιν*), si Sylburgius recte coniecit. O. XI 1 *ἔστιν ἀνθρώποις ἀνέμων ὅτε πλείστα χρῆσις, ἔστιν δ' οὐρανίων ὑδάτων κτλ.*, id est *ἔστιν ὅτε πλείστα χρῆσις <ἔστιν> ἀνέμων, ἔστιν δ' ὅτε οὐρανίων ὑδάτων <πλείστα χρῆσις ἔστιν>*. cf. Hermannum ad Viger. p. 919.

II. Ἠνίκα.

Particula *ἦνίκα* quae apud Homerum semel (χ 198) reperitur¹⁾ Pindarus sexies usus est, semper cum indicativo coniuncta.

1. cum ind. praes.

fr. 218 (239) 1 *ἠνίκα' ἀνθρώπων καματωδέες οἴχονται μέριμναι στηθέων ἔξω* (*ἔξωθεν* Athen. XI 782 d), *πελάγει δ' ἐν πολυχρύσοιο (πολυχρύσου Athen.) πλούτου πάντες ἴσα νέομεν ψευδῆ πρὸς ἀκτάν.* Non licet pro certo affirmare apodosin utrum in verbis sequentibus ὅς μὲν ἀχρήμων usque ad *πλουτέοντες* lateat an in verbis quae ante fragmentum nobis traditum fuerunt. Utrumque potest cogitari. Malim tamen putare apodosin in versibus non traditis fuisse et a versu quarto novam sententiam antecedentia illustrantem incipere.

2. cum ind. imperf.

Exempla sunt duo; in utroque in apodosi indic. aoristi positus est.

O. IX 29 *ἐπεὶ ἀντίον πῶς ἂν τριόδοντος Ἡρακλέης σκύνταλον τίναξε χερσίν, ἠνίκα' ἀμφὶ Πύλον σταθεὶς ἤρειδε Ποσειδᾶν ἠρειδέν τέ νιν ἀργυρέῳ τόξῳ πολεμίζων Φοῖβος, οὐδ' Ἀίδα*

1) Ergo corrigendus est Krueger. Di. 54, 16, 1.

ἀκινήταν ἔχε ῥάβδον; P. I 47 ἦ κεν ἀμνάσειεν, οἴαις ἐν πολέμοισι μάχαις τλάμονι ψυχᾷ παρέμειν', ἀνίχ' εὐρίσκοντο θεῶν παλάμαις τιμάν κτλ.

3. cum ind. aor.

Tria sunt exempla, semel (O. VII 32) in apodosi ind. imperf. reperimus, bis aoristi.

O. VII 35. J. VII (VI) 1 sq. P. IV 24 ἀνίχ' ἄγκυραν ποτὶ χαλκόγενυν ναῖ κρημνάντων ἐπέτοσσε, θεῶς Ἀργοῦς χαλινόν. Apodosin malim in verbis antecedentibus quaerere quam verbis δώδεκα δὲ usque ad ἀνσπάσσαντες ἀμοῖς pro parenthesi habitis apodosin a v. 28 incipere putare particula *τουτάκι* inductam quae a poetis usurpatur pro vulgari *τότε* vel *τηνίκα*: cf. Theogn. 842. Ar. pac. 1045. Apud Pindarum etiam P. IV 255. IX 14. fr. 320 (283). *τηνίκα* non est apud Pindarum.

III. *Εὖτε*.

Εὖτε sensu particulae *ὅτε* apud poetas tantum et Herodotum invenitur: cf. Kuehner. II 506, 3 e. Pindarus particula *εὖτε* sexies usus est.

1.

Ac primum quidem usurpat particulam *εὖτε* de re praeterita duobus locis, quorum in primo particulam *εὖτε* ind. imp. sequitur, in altero aoristi. In utroque apodosi indic. aor. habet.

a. c. ind. imp. O. III 26 ἔνθα Λατοῦς ἱπποσόα θυγάτηρ δέξατ' ἐλθόντ' (sc. Herculem) Ἀρκαδίας ἀπὸ δειρῶν καὶ πολυγνάμπτων μυχῶν, εὖτέ μιν ἀγγελίαις Εὐρουσθέος ἔντυ' ἀνάγκη κτλ.: cum eum necessitas impelleret.

b. c. ind. aor. N. VI 50 (57) βαρὸν δ' ἔμπεσέ σφι νεῖκος χαμαὶ καταβᾶς Ἀχιλεὺς ἀφ' ἀρμάτων, φαεννᾶς υἷον εὖτ' ἐνάριξεν Ἀόος ἀκμᾶ ἔγχεος ζακότιο.

2.

Deinde particulam *εὖτε* videmus a Pindaro usurpatam cum de re agitur quae solet fieri, ubi habemus *εὖτ' ἂν* c. coni. aor. Huius quoque usus duo exstant exempla; in apodosi ind. praes. reperitur.

P. III 106 ὄλβος οὐκ ἐς μακρὸν ἀνδρῶν ἔρχεται σῶς (? coni. Emperius, codd. ὄς), πολὺς εὖτ' ἂν ἐπῆται. fr. 123 (88) 8 ἀλλ' ἐγὼ θεᾶς ἕκατι, κηρὸς ὡς δαχθεῖς ἔλα ἱρᾶν μελισσᾶν, τάκομαι, εὖτ' ἂν ἴδω παιδὸς νεόγνιον ἐς ἦβαν (si Schneidewini et Bergkii coniecturas sequimur).

3.

Denique εὖτ' ἂν c. coni. aor. bis usurpatur de re futura. O. VI 65

ἐνθα οἱ ὤπασε θησαυρὸν δίδυμον
μαντοσύνας, τόκα μὲν φωνὰν ἀκούειν
ψευδέων ἄγνωστον, εὖτ' ἂν δὲ θρασυμάχανος ἐλθὼν
Ἑρακλῆς, σεμνὸν θάλος Ἀλκαῖδᾶν, πατρὶ
ἑορτὰν τε κτίση πλειστόμβροτον τεθμόν τε μέγιστον ἀέθλων,
Ζηνὸς ἐπ' ἀκροτάτῳ βωμῷ τότ' αὖ χρηστήριον θέσθαι κέλευσεν.

Videmus cum ea quae interiecta sunt longa sint, apodosin particulis τότ' αὖ incipere, quae illis εὖτ' ἂν respondeant. — P. IV 75

τὸν μονοκρήπιδα πάντως ἐν φυλακᾷ σχεθέμεν μεγάλα,
εὖτ' ἂν ἀλπεινῶν ἀπὸ σταθμῶν ἐς εὐδείελον
χθόνα μόλη κλειτᾶς Ἴωλοῦ.

In utroque exemplo habes orationem obliquam. Apodosis est infin. aoristi a verbo ἐκέλευσεν sive a voce μάντευμα pendens.

IV. Ἐπεὶ, ἐπεὶ πάμπρωτον, ὡς, ἐπεὶ τάχα.

Agamus hic de particula ἐπεὶ temporali, de causali infra. Quamquam non semper facile dictu est, temporalis an causalis sit. Primum eos locos afferam, in quibus ἐπεὶ sine dubio particula temporalis est, deinde de dubiis verba faciam. In his exemplis ubi ἐπεὶ sine dubio temporale est, habes in protasi semper indic. aor., in apodosi indic. aor. duodecies, imperfecti quater.

1. ἐπεὶ c. ind. aor. — ind. aor.

Semel incipit apodosis a particula τότε (P. III 38), semel apodosis ipsa pendet (N. I 35), semel in apodosi indic. aor.

praesens κείται sequitur (N. VII 35). Non omnes exscribam locos.

O. VI 57 *τερπνᾶς δ' ἐπεὶ χρυσοστεφάνοιο λάβεν καρπὸν Ἡβας, Ἀλφεῶ μέσσω καταβὰς ἐκάλεσσε Ποσειδᾶν' εὐρυβίαν.* P. III 38 *ἀλλ' ἐπεὶ τείχει θέσαν ἐν ξυλίῳ σύγγονοι κούραν, σέλας δ' ἀμφέδραμεν λάβρον Ἀφάιστου, τότε ἔειπεν Ἀπόλλων.* O. VI 47. P. IV 188. *ἐς δὲ Ἴωλκὸν ἐπεὶ κατέβα ναυτᾶν ἄωτος, λέξατο πάντας ἐπαινῆσαις Ἰάσων.* O II 87 (79) *Ἀχιλλέα τ' ἔνεικ', ἐπεὶ Ζηνὸς ἦτορ λιταῖς ἔπεισε, μάτηρ.* O. VI 14. X 26. P. IX 80. XI 33. N. I 35. VII 35. X 14. In his locis ἐπεὶ particulam temporalem esse non facile quisquam negabit, sed restant quattuor loci, de quibus dubitari potest. In apodosi semper ind. aor. legitur. O I 25 *τοῦ μερασθενῆς ἐράσσατο γαιόχορος Ποσειδᾶν, ἐπεὶ νιν καθαρῶ λέβητος ἔξελε Κλωθὴ ἐλέφαντι φαίδιμον ὦμον κεκαδμένον.* Boeckhius de Jonghius Rumpelius alii particulam temporalem esse dicunt, plures ut Dissenius Rauchensteinius Schmidtius Mezger alii causalem. Si cum illis vertimus: Neptunus amavit Pelopem, postquam eum splendido lebete exemit Clotho ebore in nitido humero ornatum (Boeckh.), hoc mihi fere ridiculum videtur, nam antequam eum Clotho ex lebete exemisset, id est antequam natus esset Pelops, neque Neptunus eum amare potuit. Neque vere supervacanea sunt verba si ea causam continere putamus, cur Neptunus Pelopem amaverit. Amavit enim Neptunus puerum propter colorem et pulchritudinem, qua inde a prima infantia splendebat. Nam utut de illo humero ebore splendente censes, sive humerum eburneum fuisse sive candore eburneo nitidum fuisse mavis putare, id constat his verbis pulchritudinem pueri formosi intellegendam esse. Et propter hanc pulchritudinem Neptunus puerum amavit. Particulam ἐπεὶ igitur causalem esse censeo.

O. VIII 37 *γλαυκοὶ δὲ δράκοντες, ἐπεὶ κτίσθη νέον, πύργον ἐσαλλόμενοι τρεῖς, οἱ δύο μὲν ἀπέετον, αὐθι δ' ἀτυζομένω ψυχὰς βάλλον.* Agitur de muro Troiano a Neptuno Apolline Aeaco aedificato. Oritur iam quaestio, utrum ἐπεὶ κτίσθη νέον, an ἐπεὶ κτίσθη, νέον πύργος sit legendum. Illud praebet cod. C, quem secuti sunt Boeckhius dicens 'νέον pertinet ad verbum κτίσθη, quum recens condita esset turris', Rum-

pelius (p. 309) Mezger Hom. π 26 ῥ 112 laudans. Apud Pindarum aliud huius usus exemplum quanquam non invenio, tamen poetam sic esse locutum vix negandum est, cum Graecos saepissime neutro adiectivi pro adverbio usos esse constat.¹⁾ Accedit quod sententia melior esse videtur voce νέον cum verbo coniuncta. Nam murum illum ‘novum’ esse poeta non de industria addere debet, nam hoc de omnibus muris vix perfectis dicendum est. Neque vero putare possumus Apollinem Neptunum Aeacum diu post aedificatum murum mansisse, sed ubi primum aedificatus est murus, tum prodigium fuit. Quod optime exprimitur si ἐπεὶ κτίσθη νέον coniungimus.²⁾

P. V 57 κείνόν γε καὶ βαρύκομποι λέοντες περὶ δείματι φύγον, γλώσσαν ἐπεὶ σφιν ἀπένεικεν ὑπερποντίαν. ‘Leones prae timore fugerunt, vocem quando ipsis attulit transmari-
nam’ Boeckhiius vertit. Contra Rumpelius et Christius particulam ἐπεὶ causalem esse censent. Habemus iam exemplum eius usus particulae ἐπεὶ quo et temporalis et causalis esse potest. Sane Battus prius clamare debuit quam leones fugerent: particula temporalis est; sed etiam quod Battus clamabat, causa erat, cur leones fugerent: particula causalis est. Cuiusmodi in exemplis particulam ἐπεὶ melius voce ‘cum’ vertendum esse puto, quae et temporalis et causalis esse potest. Similis est denique locus P. V 83 σὺν Ἑλένα γὰρ μόλον, καπνωθεῖσαν πάτραν ἐπεὶ Φίδον ἐν Ἄρει.

Semel invenies apud Pindarum ἐπεὶ πάμπρωτον: P. IV 111 τοί μ’, ἐπεὶ πάμπρωτον εἶδον φέγγος, . . . κρύβδα πέμπον σπαργάνοις ἐν πορφυρέοις: ubi primum lucem vidi.

Particula ὡς temporalis semel apud Pindarum reperitur: O. I 47 ὡς δ’ ἄφαντος ἔπελες, οὐδὲ ματρὶ πολλὰ μαιόμενοι φῶτες ἄγαγον, ἔννεπε κρυφᾶ τις κτλ.³⁾

1) Cf. Krueg. 46, 3, 2.

2) Mommsenio (suppl. ann. critt p. 104 s.) non assentior explicanti: ‘recens assaltantes tres, deciderunt duo, unus vero rem obtinuit.’ Hoc nihil attinet, sed vix erat constructus murus, tum prodigium fuit. Etiam verborum ordinem Mommseni explicationem vetare puto.

3) ἐπεὶ τάχα in fr. 51. Schneidewinus (Beiträge zur Kritik der Poetae lyriici Graeci p. 82) ex coniectura restituit.

V.

Locutione ἐξ οὗ relativa nusquam usus est Pindarus, semel dicit ἐξ οὗπερ c. ind. imp. *O.* II 42.

Praeter hoc unum exemplum ἐξ οὗ apud Pindarum bis demonstrativo sensu videmus: *O.* VI 71. IX 76.

Coniunctiones ἔστε ἄχοι μέχρι apud Pindarum non inveniuntur¹⁾, semel usus est particula ἕως, nimirum Dorica forma ἄς: *O.* X 50 πρόσθε γὰρ νώνυμος, ἄς Οἰνόμαος ἄρχε, βρέχετο πολλᾶ νιφάδι.

VI. Πρὶν.

Πρὶν apud Pindarum et coniunctio et adverbium et praepositio est. Nobis tantum de coniunctione agendum erit.

Apodosis semper affirmativa est. Saepius πρὶν coniunctionem cum infin. aor. coniunctam videmus, ter cum indic. aoristi.

1. cum infin. aor.

Πρὶν ubi cum infin. aor. coniunxit poeta aut de re praeterita agitur aut sententia generalis exprimitur.

a. de re praeterita agitur. *P.* III 8. IX 113. *N.* VII 73. VIII 50 ἦν γε μὰν ἐπικώμιος ὕμνος δὴ πάλαι καὶ πρὶν γενέσθαι τὰν Ἀδράστου τὰν τε Καδμείων ἔριν. IX 26. Habes in apodosi semper affirmativa quater indic. aoristi, semel imperfecti (ἦν, *N.* VIII 50).

b. sententia generalis exprimitur. Duo exstant exempla. *J.* III 49 (IV 31) ἔστιν δ' ἀφάνεια τύχας καὶ μαρναμένων, πρὶν τέλος ἄκρον ἰκέσθαι. — *P.* II 90 στάθμας δέ τινος ἐλκόμενοι περισσᾶς ἐνέπαξαν ἔλκος ὀδυναρὸν ἐᾶ πρόσθε καρδία, πρὶν ὅσα φροντίδι μητίονται τυχεῖν. Pauca dicenda sunt de hoc difficili loco. Loquitur Pindarus de invidis atque malignis, quos dicit antequam quod cupiant impetraverint vulnus cordi suo infligere. Quae sunt clara, sed quid volunt verba στάθμας δέ τινος ἐλκόμενοι περισσᾶς varie ab editoribus explicata? Ego quidem Boeckhianam probo sententiam quae supplenda est eis quae Hermannus disseruit (op. VII p. 121 s.). Dicit

1) Particulam ὄφρα quam apud alios de tempore non semel stare notum est, Pindarus non nisi sensu finali usurpavit.

poeta invidos immoderatis laboribus nihil nisi sibi ipsis damnum afferre. Similes sunt invidi puerorum *διελκυστίνδα* ludentium. Donec uterque paribus viribus funem trahit, nihil damni accipit. Si alter paullo fortius attrahit victoriam reportat neque ipse laeditur. Ubi vero studens victoriam reportare subito omnibus viribus funem attrahit vincet fortasse sed ipse damnum accipiet quod adversarius hanc ingentem vim non exspectans trahitur ita ut victor ipse cadens vulneretur. Funis longus brevisne sit nihil omnino attinet, quam vehementer alter attrahat, interest. Quae si recta sunt sequitur lectionem *περισσᾶς* falsam in *περισσῶς* mutandam esse. Ut puer si nimis intente funem attrahit sibi ipsi nocet sic invidi immodicis laboribus nihil aliud impetrant, nisi ut ipsi cordi infligant vulnus. Haec est comparatio, sed verbis *ἔλκος ἐνέπαξαν ἐξ πρόσθε καρδία* noto usu comparationem relinquit poeta.

c.

Semel etiam de tempore praesente usurpatam videmus a Pindaro particulam *πρὶν* cum infin. coniunctam. N. VIII 19 *ἴσταμαι δὴ ποσσὶ κούφοις ἀμπνέων τε πρὶν τι φάμεν.*

2. cum indic. aor.

Ter invenimus particulam *πρὶν* cum indic. aor. coniunctam; apodosis affirmativa est. O. IX 57 *πρὶν Ὀλύμπιος ἀγεμὼν θύγατρ' ἀπὸ γᾶς Ἐπειῶν Ὀπόεντος ἀναρπάσαις ἔκαλος μίχθη Μαιναλίσιν ἐν δειραῖς καὶ ἔνεικεν Λοκρῶ κτλ.* Boeckhiius *πρὶν* manifeste 'olim' esse putat neque non Dissenius.¹⁾ Mommsenius recte *πρὶν* coniunctionem intellegens ad verba antecedentia (56) retulit. De ceteris difficultatibus quibus locus laborat, hic non est dicendum. — O. XIII 63 *ὃς τᾶς ὀφριάδεος υἱὸν ποτε Γοργόνος ἦ πόλλ' ἀμφὶ κρουνοῖς Πάρασον ζεῦξαι ποθέων ἔπαθεν, πρὶν γέ φοι χρυσάμπνκα κούρα χαλινὸν Παλλὰς ἤνεγκεν.* N. IV 25 *ξὺν ᾧ ποτε Τροίαν κραταιὸς Τελαμὼν πόρθησε . . . οὐ τετραορίας γε πρὶν δυνάδεκα πέτρῳ ἤρωάς τ' ἐπεμβεβαῶτας ἱπποδάμους ἔλεν δις τόσουσ κτλ.*

1) Adverbium *πρὶν* habes J. VIII 68 (VII 75). fr. 79 (47) 1. P. XI 39 (τοπρὶν). Praepositionis loco habes *πρὶν* semel: P. IV 43. cf. Viger. p. 442.

Caput tertium.

De particulis causalibus.

I. 'Επεί.

De ἐπεὶ particula temporali diximus in capite altero, nunc de causali agendum est. 'Επεὶ aut novam sententiam affert: paratactica est particula, latine 'nam', aut sententia a particula ἐπεὶ incipiens ab antecedente pendet: hypotacticam habemus particulam, latine 'quod, quandoquidem'. Pindarus coniunctionem ἐπεὶ semper cum indicativo coniunxit.

Ac primum quidem de paratactica particula ἐπεὶ dicam, quam in his locis reperiri censeo. De exemplo O. I 25 iam supra p. 27 pluribus disserui. O. I 81 quaerit Pelops victoriam a Neptuno ἐπεὶ τρεῖς τε καὶ δέκ' ἄνδρας ὀλέσαις ματῆρας (Bergkiius, *μναστῆρας* codd.) ἀναβάλλεται γάμον θυγατρὸς. X 88 ἐπεὶ πλοῦτος ὁ λαχὼν ποιμένα ἐπακτὸν ἀλλότριον θυάσκοντι στυγερώτατος. P. III 34 (πέμψεν κασιγνήταν ἐς Λακέρειαν.) ἐπεὶ παρὰ Βοιβιάδος κρημνοῖσιν ᾤκει παρθένος. IX 108 ἐπεὶ θαητὸν εἶδος ἐπλετο. N. IV 31 ἐπεὶ ῥέζοντα τι καὶ παθεῖν ἔοικεν. O. II 108. III 6. IV 15. VII 90. IX 37. N. VI 23. 46. VII 22.¹) 93. X 51. 57. J. I 10. 45. II 45. VIII 64. 67 (VII 69. 74). fr. 169 (151), 5. Ante particulam interrogativam videmus ἐπεὶ positum bis: O. IX 29. P. VII 5.

Non potest negari non semper inter particulam ἐπεὶ paratacticam et hypotacticam certe diiudicari posse. Neque magni momenti est, cum magis interpunctionis quam sensus sit. — Hypotacticam particulam ἐπεὶ malim his locis intelligere. O. VI 25 κεῖναι γὰρ ἐξ ἄλλαν ὁδὸν ἀγεμονεῦσαι ταύταν ἐπίστανται, στεφάνους ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐπεὶ δέξαντο. VII 61. XIV 4 κλυτ', ἐπεὶ εὐχομαι. P. II 35 εὐναὶ δὲ παράτροποι ἐς κακότατ'

1) Voce ψεύδειν non vult vituperare poeta Homerum. Recte explicat Christius neque vero illum locum attulit, ex quo maxime appareat, quid significet illud ψεύδος: Hes. theog. 27 (Musae loquuntur) ἴθμεν ψεύδεα πολλὰ λέγειν ἐτύμοισιν ὁμοῖα. Cf. Hom. τ 203. Theogn. 713.

ἀθρόαν ἔβαλον ποτὶ κοῖτον ἰόντ', ἐπεὶ νεφέλα παρελέξατο,
 ψεῦδος γλυκὴν μεθέπων, ἄιδρις ἀνήρ. IV 122. J. VIII 31
 (VII 33).

Particula γέ addita est semel (O. IX 37), τοί semel (J. II 45).
 Tempora si quaeris, coniungitur ἐπεὶ cum ind. imperf. semel
 (P. III 34), praesentis terdecies, aoristi sedecies. Particula
 ἐπειδὴ semel usus est Pindarus: J. VIII (VII) 7 πανσάμενοι
 δ' ἀπράκτων κακῶν γλυκὴν τι δαμωσόμεθα καὶ μετὰ πόνον,
 ἐπειδὴ τὸν ὑπὲρ κεφαλαῖς γε Ταντάλου λίθον παρὰ τις ἔτρεψεν
 ἄμμι θεός.

II. Ὅτι.

Particula ὅτι causalis apud Pindarum saepe invenitur, sed
 praeter unum exemplum, ubi post verbum affectum exprimens
 posita est, semper post alia verba reperitur causam addens
 eius quod in antecedentibus dictum est. Illud unum exemplum
 est N. V 46 χαίρω δ', ὅτι ἐσλοῖσι μάρναται πέρι πᾶσα πόλις.

Ceteros locos a Rumpelio nullo ordine allatos secundum
 tempora distribuam.

1.

Ὅτι c. ind. praes. invenitur ter, in apodosi habes ind. praes.
 semel (O. III 39), semel prohibitivum μὴ c. imp. praes. J. II 43,
 semel coni. aor. adhort. (P. X 69).

2.

ὅτι c. ind. aor.: quinquies. In apodosi ind. praes. bis
 (O. I 62. P. VIII 58), imp. praes. semel (J. VIII [VII] 5), ind.
 aor. semel (O. X 31), ind. perf. semel (P. II 73).

3.

ὅτι c. ind. perf.: semel (P. V 20); in apodosi ind. praes.¹⁾

4.

ὅτι c. ind. plusquamp.: semel. O. VIII 33. in apodosi ind.
 aor. Particula ὅτι postposita est: ἦν ὅτι νιν πεπρωμένον.

1) De P. V 15 videas infra p. 33).

5.

ὅτι c. ind. fut.: semel. fr. 107 (74), 18. In apodosi ind. praes.¹⁾

6.

Non tam causalem quam explicativam esse particulam ὅτι censeo in his locis: P. II 30 αἱ δύο δ' ἀμπλακίαι φερέποννοι τελέθονται· τὸ μὲν ἦρωας ὅτι ἐμφύλιον αἶμα πρῶτιστος οὐκ ἄτερ τέχνας ἐπέμιξε θνατοῖς· ὅτι τε μεγαλοκευθέεσσιν ἔν ποτε θαλάμοις Διὸς ἄκοιτιν ἐπειρᾶτο. Verba non causam afferunt, cur illa duo delicta Ixioni poenam intulerint, sed explicant quae fuerint αἱ δύο ἀμπλακίαι: duo delicta, alterum quod — quodque. Nam verbis τὸ μὲν ὅτι non respondere τὸ δὲ ὅτι sed ὅτι τε apud Pindarum non est mirum.

P. V 14 σὲ δ' ἐρχόμενον ἐν δίκῃ πολὺς ὄλβος ἀμφινέμεται· τὸ μὲν ὅτι βασιλεὺς ἐστὶ μεγαλῶν πολιῶν . . . μάκαρ δὲ καὶ νῦν, κλεεννώς ὅτι εὖχος ἤδη παρὰ Πυθιάδος ἵπποις ἐλὼν δέδεξαι τόνδε κῶμον ἀνέρων, Ἀπολλώνιον ἄθυρμα. Prius ὅτι explicat verba πολὺς ὄλβος: 'magna te amplectitur felicitas, quod rex es magnarum urbium'.

Potuit sane poeta sic fere pergere: τὸ δ' ὅτι εὖχος δέδεξαι, ita ut haec verba τὸ δ' ὅτι illis τὸ μὲν ὅτι accurate responderent, sed dicit μάκαρ δὲ καὶ νῦν ὅτι: iam hoc alterum ὅτι non tam explicativum quam causale est. Latine bis vertamus 'quod', sed nostra si utimur lingua, quid intersit inter duas particulas etsi minimum est cognoscere possumus. Nam sic fere vertam: Dich aber, der du wandelst im Rechte, umgiebt Glück in Menge: einmal nämlich, dafs du ein König bist großer Städte, selig aber bist du auch jetzt, weil du usw. — Restat exemplum, ubi dubitari potest, pronomen ὅτι an particulam ὅτι intellegamus. J. VII (VI) 39 αἰείσομαι χαίταν στεφάνοισιν ἀρμόζων· ὁ δ' ἀθανάτων μὴ θρασσέτω φθόνος, ὅτι τερπνὸν ἐφάμερον διώκων ἕκαλος ἔπειμι γῆρας ἔς τε τὸν μόρσιμον αἰῶνα. Plane falsam puto illam explicationem, qua verba ὅτι (sic) τερπνὸν κτλ. obiectum verbi θρασσέτω esse

1) Nihil mutandum est, cum poeta dicat: quidquid facturus est, nihil querar, quoniam non solus patiar sed una cum omnibus. — Ceterum hic locus Rumpeli lexico addendus est.

voluerunt nonnulli ut Schneidewinus, Mommsenius¹⁾ Rumpelius alii. Nam *θράσσειν* nihil aliud esse potest ac *ταράσσειν*, id est ‘conturbare, beunruhigen’; sic apud aequales Pindari verbum usurpari notum est, ut apud Aeschylum.²⁾

Si autem verba *ὅ τι τερπνὸν κτλ.* obiectum esse verbi *θρασσέτω* putamus, significatio conturbandi non apta est sed exspectamus verbum ut concidere.³⁾ Quae significatio cum apud posteriores demum inveniatur⁴⁾, illa explicatio falsa est.

Sed utrum construere: ne conturbet invidia quod (‘weil’) sector, an ut Christius Bergkium secutus voluit post *φθόνος* puncto posito *ὅ τι τερπνόν ἐστιν* intellegere debeamus, vix certis argumentis diiudicari poterit. Christius nullam causam cur sic explicaverit afferre potuit nisi quod dicit hoc esse suavius. Mihi hoc non suave esse videtur propter asyndeton: malim in verbis *ὅτι* usque ad *αἰῶνα* causam invidiae deorum cognoscere quae ne se conturbet poeta optat. Itaque virgula post verbum *φθόνος* posita *ὅτι* particulam causalem esse puto.⁵⁾

III. Οὔνεκα εἵνεκεν τοὔνεκα.

Particula *οὔνεκα* (*οὔνεκεν*) apud Pindarum saepius significatione ‘quod, quandoquidem’ invenitur; bis est particula declarativa ut saepe apud Homerum⁶⁾, neque vero praepositionis loco ponitur, quod apud tragicos saepissime fit.⁷⁾

De formis harum particularum hic mihi non dicendum est ubi tantum de usu agitur. Multa etiam de determinatione formarum disseruit Mommsenius.⁸⁾

O. XIV 15 *Αυδῶ γὰρ Ἀσώπιχον ἐν τρόπῳ ἐν μελέταις τ’ ἀείδων ἔμολον, οὔνεκ’ Ὀλυμπιόνικος ἅ Μινύεια σεῦ Φέκατι.*

1) Übersetzung 1846 p. 184.

2) Prom. 627 Kirchh.

3) ‘Zerschmettern’ Mommsenius vertit.

4) Cf. Buttm. lexil. I 211.

5) Si mecum consentis, hunc locum Rumpeli lexico sub *ὅτι* 2) addas. — In fr. 139, 9 *ὅτι* quod traditum erat ab Hermanno optimo iure deletum est.

6) Cf. Ameisium ad ε 216.

7) Cf. Krueg. Di. 68, 19, 2. Mommsen. ann. critt. suppl. p. 202.

8) l. l. p. 197 ss.

J. VII (VI) 12 (τίνι τῶν πάρος μάλιστα θυμὸν τεὸν εὐφρανας ἢ . . .) ἢ Δωρίδ' ἀποικίαν οὐνεκεν ὀρθῶ ἔστασας ἐπὶ σφυρῶ Λακεδαιμονίων, ἔλον δ' Ἀμύκλας Αἰγείδαι σέθεν ἔκγονοι μαντεύμασι Πυθίοις; Codices BD οὐνεκ' praebent quod Thierschius in οὐνεκεν mutavit, quem secuti sunt Bergkius Christius alii. Sed Heynius ἀνίκ' ἄφ' coniecit Hermanno probante, postquam iam Schmidius¹⁾ particulam temporalem postulavit scribens ἀνίκα ὀρθῶ hiatus intolerabili. Utraque lectio et Heyniana et Thierschiana defendi potest. Heyniana his causis fulcitur: scholiasta particulam temporalem videtur legisse cum explicet: ἢ ὅτε τὴν Δωρίδα τῶν Ἡρακλειδῶν κάθοδον ἐπ' ἀσφαλοῦς στῆναι παρεσκεύασας.

Accedit quod Pindarus in hac enumeratione bis temporales usurpavit particulas: ἀνίκα (4), ὅτε (10). Tamen malim Thierschi coniecturam probare quod lenior est et quod sic sermo optime variatur. Iam enim habemus hunc variatum sermonem: τίνι τῶν πάρος μάλιστα εὐφρανας; ἢ ῥα ἀνίκα ἀντειλας, ἢ δεξαμένα, ἢ ἀμφὶ βουλαῖς, ἢ ἀμφ' Ἰόλαον, ἢ Σπαρτῶν, ἢ ὅτε ἄμπεμψας, ἢ οὐνεκεν ἔστασας; Vides in uno quoque membro structuram variatam. Quae variatio Heyni coniectura deletur, cum iam supra ἀνίκα legatur. Accedit quod particula ἄφα addita superflua est. Thierschii igitur probo coniecturam.²⁾

J. VIII (VII) 19. N. IV 20.

Semel apud Pindarum particula οὐνεκεν sensu demonstrativo usurpatam videmus. P. IX 93 οὐνεκεν, εἰ φίλος ἀστῶν, εἴ τις ἀντάεις, τό γ' ἐν ξυνῶ πεπονημένον εὔ μὴ λόγον βλάπτων ἀλίιο γέροντος κρυπτέτω.³⁾

IV. Ὅτε.

Particulae ὅτε causalis apud Pindarum duo tantum exstant exempla. O. IX 83. P. II 27 μακρὸν οὐχ ὑπέμεινεν ὄλβον, μαινομέναις φρασὶν Ἡρας ὅτ' ἐράσσατο.

1) Πινδάρου περίοδος. 1616.

2) Dativos πνικιαῖς βουλαῖς non debuit mutare Bergkius. De industria poeta ἀμφὶ cum dativo coniunxit cum sequatur ἀμφὶ c. acc. Pindarum enumerationem quam maxime voluisse variare apparet, quae variatio Bergkii et Heynii coniecturis deletur. Cf. Kuehn. II § 449 g.

3) Correlativum quod dicunt τοῦνεκα semel reperitur. O I 67.

V. ὥς.

Particulum ὥς apud Pindarum bis causam indicare voluit Rumpelius, *N.* VI 4 et *O.* XIII 45. Videamus locos. *N.* VI 1 ἐν ἀνδρῶν, ἐν θεῶν γένος· ἐκ μιᾶς δὲ πνέομεν ματρὸς ἀμφότεροι· διείργει δὲ πᾶσα κεκριμένα δύναμις, ὥς τὸ μὲν οὐδέν, ὁ δὲ χάλκεος ἀσφαλὲς αἰὲν ἔδος μένει οὐρανός· Sine dubio particula ὥς causalis est, cum sententiarum conexus hic sit: ‘unum est hominum, unum deorum genus, utriusque commune est quod utrumque ex eadem matre oritur, sed dirimit duo genera vis quae cuique est, quoniam genus hominum nihil est, dei autem sempiterni’. Boeckhii igitur non recte ‘ut’ (consecutiva vi) vertit, rectius Dissenius. Nolo silentio praeterire Christium κεκριμένα acc. neutr. plur. esse putare, quod addita voce πᾶσα vetatur, quae non sensum habet nisi cum verbo κεκριμένα coniuncta, ut sensus sit ‘vis tota diversa’.

O. XIII 43 ὅσσα τ’ ἐν Δελφοῖσιν ἀριστεύσατε ἠδὲ χόροισιν ἐν λέοντος δηρίομαι πολέσιν περὶ πλήθει καλῶν, ὥς μὰν σαφὲς οὐκ ἂν εἰδείην λέγειν ποντιᾶν ψάφων ἀριθμόν.

Quibus verbis poeta enumerationem victoriarum a Xenophonte eiusque cognatis reportatarum claudit. Quot Delphis et Nemeae facinora praeclare fecistis, contendo cum multis de multitudine, nam non dicam numerum marinorum calculorum. Sed etiam comparativo sensu particulam intellegere possumus: contendo cum multis de multitudine victoriarum sic ut non possim dicere numerum calculorum. Quamquam sensus causalis aptior videtur.

VI. ἄτε = utpote.

a. participio vel substantivo additum. Tria sunt apud Pindarum exempla. fr. 145 (109) θεὸς ἄτε πλέον τι λαχῶν. *P.* II 84 ποτὶ δ’ ἐχθρὸν ἄτ’ ἐχθρὸς ἐὼν λύκοιο δίκαν ὑποθεύσομαι. *J.* VI (V) 51 εἰπέν τε φωνήσαις ἄτε μάντις ἀνήρ. Christius dicit: ‘fatus qualia vates, non tamquam Herculem ipsum divinandi arte praeditum crediderint’. Sane Herculem non crediderunt vatem, sed tum cum ei vota de Telamonis filio loquenti deus aquilam misit puto Herculem divino quo-

dam animo motum in hoc temporis momento vatem fuisse poetam voluisse. Ergo non opus est cum Mezgero doctius quam verius admonere Herculem in fabulis Boeotiis cum Apolline Ismenio coniungi. Errat etiam Mezger negans verba posse significare 'wie ein Seher', cum comparativam particulae ἄτε vim supra viderimus, cf. p. 16.

b. ἄτε genitivo absoluto additur. P. II 79 ἄτε γὰρ εἰνάλιον πόνον ἐχούσας βαθὺ σκευᾶς ἐτέρας, ἀβάπτιστός εἰμι φελλὸς ὡς ὑπὲρ ἔρκος ἄλμας. Apparet hoc quoque loco particulam ἄτε sensu causali esse positam. Non satis accurate puto Boeckhium vertisse: 'velut marinum enim laborem habente cetero instrumento in profundo mari, non immergor suberis instar supra rete, salsis undis'. Imagine se uti Pindarus tantum particula ὡς admonet. Comparat se suberi in aequore natanti cetero instrumento in profundo mari laborante. Apparet in hoc altero membro particulam comparativam prorsus abundare. Immo: utpote cetero instrumento in mari profundo laborem habente non immergor suberis instar, vel nostra lingua: „denn während ja das übrige Gerät tief im Meere arbeitet, bin ich wie der Kork über dem Wasser, unbenetzt vom Meerwasser“. Coniecturas quibus hic locus tentatus est repellere non opus est, cum verba tradita optime posse explicari demonstrasse mihi videar.

Caput quartum.

De particulis finalibus.

Particulam ἵνα Pindarus non usurpavit nisi significatione primaria¹⁾, quae est 'ubi'. Quo sensu ἵνα decies invenitur: videas Rumpelium. Finale particulam ἵνα quam ne Aeschylus quidem saepius quam bis usurpavit apud nostrum non invenies. Quibus finem indicat, sunt particulae ὡς ὅπως ὄφρα

1) Cf. Kuehn. II § 553, 1, 1.

μή, de quorum usu iam quae habemus dicenda sunt. Disputavit autem de sententiis finalibus Graecis Philippus Weber (Entwicklungsgeschichte der Absichtssätze, in 'Beiträge zur historischen Syntax der griechischen Sprache', herausgegeben von M. Schanz. Bd. II, Heft 1. Würzburg 1884). De sententiis finalibus Pindaricis egit in capitis tertii paragrapho prima (pp. 72—74).

I. Ὡς.

Particulam Ὡς finalem non admodum adamavit Pindarus.

1. cum optat.

O. X 26 ἐπεὶ Ποσειδάωνιον πέφυε Κτέατον ἀμύμονα, πέφυε δ' Εὐρυτον, ὥς Αὐγέαυ λάτριον ἀέκονθ' ἐκὼν μισθὸν ὑπέρβιον πρᾶσσοιτο. Sine dubio particula Ὡς finalem sensum habet: interfecit Hercules Molionidas, ut ab Augea mercedem exigeret.¹⁾ P. IV 7 ὥς particulam non finalem (ut Weber) sed declarativam intellego: videas infra (p. 58).

2. Ὡς ἂν c. optat.

O. VII 39 τότε καὶ φανσίμβροτος δαίμων Ὑπεριονίδας μέλλον ἐντειλεν φυλάξασθαι χρέος παισὶν φίλοις, ὥς ἂν θεᾶ πρῶτοι κτίσαιεν βωμὸν ἐναργέα, καὶ σεμνὰν θυσίαν θέμενοι πατρὶ τε θυμὸν ἰάναιεν κόρα τ' ἐγχειβρόμῳ. Quod apud Pindarum unum exemplum est particularum Ὡς ἂν cum optat. coniunctarum. Neque vero video, cur cum Kaysero Vaticanum scholiastam secuto Ὡς τᾶ θεᾶ scribamus, quam coniecturam iam Mommsenius²⁾ iure repulit neque Weber probavit. Neque structura postulat ut corrigamus. Nam Graeca est: apud Homerum saepe reperitur.³⁾ Multa invenies exempla apud Kuehnerum II § 553, 5. cf. Hermannum de part. ἂν III 4, 151 ss.

1) In Christii editione mendum typographicum corrigas: non Paus. V 25, sed Paus. V 1, 9 ss. in adnotatione ad v. 26. legendum est. Adde locos Paus. VIII 14, 9. II 15, 1.

2) ann. critt. suppl. p. 76.

3) Cf. v 402 et quae adnotavit Ameisius ('Anhang'). Adeas etiam Kruegerum Di. 54, 8, 4. Cf. Hdt. V 37. VII 176. Xen. Cyr. I 6, 13.

3.

N. VIII 35 *κελεύθους ἀπλόαις ζωᾷς ἐφαπτοίμαν θανῶν ὡς παισὶ κλέος μὴ τὸ δύσφραμον προσάψω*, ubi *προσάψω* malim coni. aor. quam ind. fut. intellegere, cum hic a particula ὡς pendens perraro inveniatur. cf. Kuehnerum II § 553, 4. cf. p. 44, adnott. 1.

II. Ὅπως.

Neque etiam particulam ὅπως videtur amasse Pindarus. Bis usurpavit ὅπως sensu adverbii relativi in quaestionibus pendentibus, quo de usu consulas Rumpelium. Particula finalis est ὅπως semel, cum opt. aor. coniuncta ab optativo aoristi pendens et ipso a particula ὄφρα pendente. N. III 59 *ὄφρα θαλασσίαις ἀνέμων ῥιπαῖσι πεμφθεὶς ὑπὸ Τροΐαν δορίκτυπον ἀλαλὰν Λυκίων τε προσμένον καὶ Φρυγῶν Λαρδάνων τε, καὶ ἐγγεσφόροις ἐπιμίξαις Αἰθιοπέσσι χεῖρας ἐν φρασὶ πάξαιθ', ὅπως σφίσι μὴ κοίρανος ὀπίσω πάλιν οἴκαδ' ἀνεψιὸς ζαμενῆς Ἑλένοιο Μέμνων μόλοι*. Verba si recte sunt tradita quod equidem puto sic intellegenda esse censeo. Achilles missus est Troiam, ut cum Aethiopibus congressus praecordiis suis infingeret <curam>, ut eis ne dominus Memnon domum rediret. <Curam> inserui, nam tale aliquid animo suppleas ut particula finalis ὅπως (μὴ) clara fiat. Quod Bergkius nescio an neglexerit *πάξαι θάπος* coniciens, quae coniectura a Webero probata iam ob id refutanda videtur, quod *θάπος* non analogia alius loci fulcitur. Bene Dissenius: 'ut manus cum Aethiopibus conserens eam animo infingeret sententiam [malim 'curam'], ne Memnon rediret, h. e. ut pugnans cum Aethiopibus inprimis curaret hoc, ne Memnon rediret'. Christius ad Heyniorum et Huschkiorum¹⁾ perversam sententiam rediit, verbum *χεῖρας* cum his *ἐν φρασὶ* (praecordiis inimicorum nimirum) *πάξαιτο* esse coniungendum, quae explicatio iam ab Hermanno et inprimis a Dissenio tam bene repulsa est, ut iure mireris virum doctum foedam istam imaginem nec non plane ineptam

1) Albii Tibulli elegiae tres. 1840 p. 30. et in editione Tibulli ad I 3, 4.

rursus effodisse. Locus N. VII 26 a Christio laudatus plane alienus est, cum hic Aiacem gladio pectus percussisse dicatur. Sed ut manus hostium praecordiis infingeret Achilles Chironem optasse et suasisse putans ingenti iniuria laedes *δικαιότατον Κενταύρων*.

III. ὄφρα.

Saepius Pindarus particulam ὄφρα usurpavit, quae inde ab Homero epicorum et lyricorum poetarum communis neque a tragicis spernitur.

1. cum coni.

a. post. temp. praes. P. IV 1 *σήμερον μὲν χροῖ σε παρ' ἀνδρὶ φίλῳ στᾶμεν, . . . ὄφρα κωμάζοντι σὺν Ἀρκεσίλῃ, Μοῖσᾳ, Λατοΐδαισιν ὀφειλόμενον Πυθῶνι τ' αὔξης οὖρον ὕμνων*. O. XIV 18 *μελαντειχέα νῦν δόμον Φερσεφόνας ἔλυθ', Ἀχοῖ, πατρὶ κλυτὰν φέροισ' ἀγγελίαν, Κλεόδαμον ὄφρ' ἰδοῖς υἱὸν εἵπης κτλ.* O. VI 22 *ὦ Φίντις, ἀλλὰ ζεῦξον ἤδη μοι σθένος ἡμιόνων, ἃ τάχος, ὄφρα κελεύθῳ τ' ἐν καθαρᾷ βάσομεν ὄκχον, ἱκωμαί τε πρὸς ἀνδρῶν καὶ γένος*. Caveas βάσομεν ind. fut. esse putes non quod negandum sit particulam ὄφρα cum futuro posse coniungi, sed quod vix verisimile est Pindarum in tam brevi sententia sine causa tempora variasse. Restat locus P. XI 9 *καλεῖ συνίμεν ὄφρα Θέμιν ἱερὰν Πυθῶνά τε καὶ ὀρθοδίκαν γᾶς ὀμφαλὸν κελαδήσει'* (sic Heynius, libri *κελαδήτε*) *ἄκρα σὺν ἐσπέρα κτλ.*, ubi Heyni coniectura *κελαδήσετε* coni. aor. non ind. fut. est; cf. Weber p. 74. Cum coni. praes. coniuncta invenitur particula ὄφρα semel: P. I 71 *λίσομαι νεῦσον, Κρονίων, ἄμερον ὄφρα κατ' οἶκον ὁ Φοῖνιξ ὁ Τυρσανῶν τ' ἀλαλατὸς ἔχη.*¹⁾

b. post tempus praeteritum. Coniunctivus in sententiis finalibus post tempus praeteritum iam apud Homerum exstat, consulas Krueg. Di. 54, 8, 2. Ameisium ad γ 15. Hermannum ad Viger. p. 850, not. 350 et de emend. rat. Gr. gramm. II 21, 212, de aetate Orphei 812. Kuehn II § 553, 3. Brunkium²⁾ errare putantem ὄφρα c. coni. post praet. coniunctum

1) Cf. Madvig. adv. I 187.

2) Ad Apoll. Rhod. argon. I 17.

particula *ἄν* non addita soloecum esse idem Hermannus demonstravit.¹⁾

Apud Pindarum habemus exempla particulae *ὄφρα* cum coni. post tempus praet. coniunctae duo: *P. IV 90 καὶ μὰν Τιτυὸν βέλως Ἀρτέμιδος θήρευσε κραιπνόν, ἐξ ἀνικάτου φαρέτρας ὀρνύμενον, ὄφρα τις τῶν ἐν δυνατῷ φιλοτάτων ἐπιψαύειν ἔραται.* *ἔραται* enim est forma Dorica coniunctivi, vide Krueger. Di. § 39 sub *ἔραμαι*, Ahrensium dial. II 313. Coniunctivus meo iudicio hoc loco stare potest, quod verbum *θήρευσε* plane eandem significationem habet ac perfectum, dico actio necandi perfecta est, vernacule 'das Geschoss hat ihn erlegt', non 'erlegte ihn'. cf. Krueger. Di. 54, 8, 2.

Alterum exemplum est *O. VII 13 καὶ νυν ὑπ' ἀμφοτέρων σὺν Διαγόρῃ κατέβαν τὰν ποντίαν ὑμνέων παῖδ' Ἀφροδίτας Ἀελίοιο τε νύμφαν, Ῥόδον, εὐθυμάχαν ὄφρα πελώριον ἄνδρα παρ' Ἀλφειῷ στεφανωσάμενον αἰνέσω.* Primum de forma *αἰνέσω* dicendum est, quam coniunctivum aoristi correptum haberi volo. Quamquam enim apud Pindarum in ceteris aoristi formis verbi *αἰνεῖν* littera *H* invenitur²⁾, tamen in *αἰνέσω* vocalis correpta esse potest sic ut indic. fut. *αἰνέσω* legimus (*N. VII 63*) quanquam infin. fut. *αἰνήσειν* scriptum videmus (*N. I 72*).³⁾ Accedit quod nostro loco coniunctivus multo aptior videtur quam futurum. *κατέβαν* enim nihil aliud est ac 'descendi' vi perfecti. Actio descendendi iam perfecta est. Igitur 'adsum'. Quae cum ita sint coniunctivus *αἰνέσω* optime et sensui et grammaticae videtur respondere.

c. Restat locus singularis, de quo pluribus erit dicendum. fr. 128 (90). In Athenaei codice, qui fragmentum servavit (X 427 D) sic scriptum videmus: *Χάριτας τ' Ἀφροδισίων ἐρώτων, ὄφρα σὺν χειμαμάρῳ μεθύων Ἀγάθωνι δὲ βάλω κόπταβον.* De particula *ὄφρα* et verbi ab ea pendentis modo et tempore nihil certi dici potest. Apud Boeckhium invenies fragmentum a 'censore' in *Ephem. litt. Jen. 1806 n. 249 p. 142* 'correctum'. Cuius coniecturis fragmentum meo iudicio

1) Viger. p. 793.

2) *αἰνήσα* *O. X 99.* *αἰνήσεν* *P. III 13.* *αἰνήσαν* fr. 216 (235). *αἰνήσαις* *O. IX 14.* *αἰνήσαι* *P. I 43. IV 140.*

3) cf. *P. X 69.*

difficilius factum est quam antea. Quid enim significant illa 'ut cum torrente ebrius aestuem'? Laudat quidem Dissenius Anacreontis illud¹⁾ *μεθύων ἔρωτι* neque vero intellegens, quantum intersit inter duo verba: illud enim Anacreontis intellegere possumus, haec *σὺν χειμάρρῳ μεθύων* minime. Neque video ullam constructionem in verbis ab illo censore restitutis. Quam emendationem plane esse spernendam puto. Meo iudicio, si quis de hoc fragmento verba facturus est, inprimis caveat, ne verbum *βάλω* mutet, cum *βάλλειν* in ludo qui *κότταβος* vocatur vox sit usitatissima. Bergkii igitur coniecturam *καλῶ* non probans cum Christio quod metrum spondeum requirere videtur *βάλλω* scribam. Neque nego coniecturam *Χειμάρρῳ* (*Χιμάρρῳ* Bergkii) minime mihi placere. Cum enim nomen Agathonis usitatissimum sit, illud nomen non nisi apud recentiores²⁾ et in inscriptionibus³⁾ reperitur. Itaque in corrupto verbo *χειμαμαρῳ* nomen proprium latere nego. Iam puto in *χειμαμαρῳ* aliquam vocem latere qua dicatur, qua re poeta se ebrium esse dicat. Si litteras *μα* per dittographiam ortas delemus habemus *χειμαρῳ*, unde paene sese offert *ιμέρῳ* quod iam a nescio quo coniectum sensui optime respondere non erit qui neget, cum poeta paullo ante de gratiis Venereorum amorum locutus sit. Iam apte conferas illud Anacreonteum *μεθύων ἔρωτι*. Accedit quod imago pulchrior est poetae desiderio ebrii. Ergo bona coniectura *ιμέρῳ* a doctis non erat reiicienda. Neque vero plura hoc de loco dici possunt cum verba nimis pauca tradita sint.

2. c. optat.

Particulam *ὄφρα* coniungit Pindarus cum optativo post tempus praeteritum quinquies.

P. V 60 ὁ δ' ἀρχαγέτας ἔδωκ' Ἀπόλλων θῆρας αἰνῶ φόβῳ, ὄφρα μὴ ταμίᾳ Κυράνας ἀτελῆς γένοιτο μαντεύμασιν. J. III 71 (IV 53) προσπαλαίσων ἦλθ' ἀνήρ, τὰν πυροφόρον Λιβύαν, κρανίοις ὄφρα ξένων ναὸν Ποσειδάωνος ἐρέφοντα σχέθου, υἱὸς

1) fr. XVII in Bergkii editione anni 1834.

2) Cf. Polyb. XXIX 1. Suidam sub *Ἐπίχαρμος* qui filius 'Chimari' fuisse dicitur.

3) Cf. CIG. III 5769.

Αλκμήνας. P. IV 217 *λιτάς τ' ἐπαιδὰς ἐκδιδάσκησεν σοφὸν Αἰσονίδαυ, ὄφρα Μηδείας τοκέων ἀφέλοιτ' αἰδῶ, ποθεινὰ δ' Ἑλλάς αὐτὰν ἐν φρασὶ καιομένην δονέοι μάστιγι Πειθοῦς.*
P. XII 19 . . . *παρθένος ἀλῶν τεῦχε πάμφωνον μέλος, ὄφρα τὸν Εὐρουάλας ἐκ καρπαλιμῶν γενύων χριμφθέντα σὺν ἔντεσι μιμήσαι τ' ἐρικλάγκταν γόον.* N. III 59. Hunc locum iam supra laudavi (p. 39), ubi exscriptum invenies.

In tribus exemplis primo loco allatis et in apodosi et in protasi aoristum habemus; in tertio (P. IV 217) in locum aoristi (ἀφέλοιτο) praesens successit (δονέοι). In ceteris exemplis in apodosi imperfectum legimus, a quo pendet ὄφρα c. opt. aor. coniunctum.

IV. *Μή.*

Hic tantum de coniunctione finali *μή* dicendum est, quae usurpatur sensu 'ne' 'ut ne'.

1.

c. coni. aor. post ind. praes.

P. VIII 29 *εἰμὶ δ' ἄσχιλος ἀναθέμεν πᾶσαν μακρογορίαν λύρα τε καὶ φθέγματι μαλθακῶ, μή κόρος ἐλθῶν κνίσῃ.*

2.

c. opt. aor. post imp. aor.

Unum exstat exemplum. P. IV 154 *τὰ μὲν ἄνευ ξυνᾶς ἀνίας λῦσον ἄμμιν μή τι νεώτερον ἐξ αὐτῶν ἀνασταίη κακόν.* Traditum est in libris manuscriptis *ἀναστήσης ἀναστήση ἀνασταίη* (a scholiasta). Optime Boeckhius (nott. critt. p. 466) refutavit eos qui *ἀναστήση* legunt, neque tamen assentior doctissimo Hermanni coniecturam *ἀναστήη* recipienti, cum lectio *ἀνασταίη* ab Ahrensio probata scholiastae verbis magis commendetur neque ut Boeckhius dixit grammaticae repugnet. Facile enim optativus potest explicari: „zuweilen steht der Optativ ohne ἄν in einem Nebensatze nach einem Hauptsatze, um eine unentschiedene Möglichkeit auszudrücken“. Kuehner II § 399, 7, ubi exempla invenies.

3.

c. opt. praes. post opt. praes.

P. V 119 *διδούτ' . . . ἔχειν, μὴ . . . δαμαλίζοι*. Cum modi recte traditi sint, non est cur de criticis huius loci difficultatibus disseram.

4.

c. opt. aor. post ind. aor.

O. IX 60 *ἔνεικεν Λοκρῶ* (sc. Iuppiter Protogeniam) *μὴ καθέλοι νιν αἰὼν πότμον ἐφάψαις ὄφρα νὸν γενεᾶς*.¹⁾

Caput quintum.

De particulis *εἰ* (*εἴπερ*, *εἰ γάρ*) *ἄν*.

A. De enuntiatis hypotheticis.

Quarum sententiarum apud Pindarum inveniuntur formae quattuor: Realis potentialis irrealis constructiones ex duabus mixtae. Disputavit autem pluribus de sententiis condicionibus Pindaricis Gildersleevis (the American journal of philology III 1882, p. 434—445).

I. De reali.

1.

a. Prima et maxime simplex forma est haec:

εἰ c. ind. praes. — ind. praes.

O. I 66 *εἰ δὲ θεὸν ἀνήρ τις ἔλπεται λελαθέμεν ἔρδων, ἄμαρτάνει*. P. I 87 *εἰ τι καὶ φλαῦρον παραιθύσσει, μέγα τοι φέρεται πὰρ σέθεν*. P. II 58 *εἰ δέ τις ἤδη κτεάτεσσί τε καὶ περὶ τιμᾶ λέγει ἕτερόν τιν' ἄν' Ἑλλάδα τῶν πάροιθε γενέσθαι*

1) Negantur coniunctiones finales particula *μὴ* hae: ὄφρα P. V 62 (p. 42), ὅπως N. III 62 (p. 39. 43), ὡς N. VIII 37 (p. 39). Non potest negari huius loci explicationes posse cogitari duas. Altera, a me probata, est: ὡς *μὴ* (cf. Bernhardt, Synt. p. 461) *τὸ δύσφραμον κλέος παισὶ προσάψω*. Altera, cui Christius favet, est: ὡς *παισὶ κλέος, μὴ τὸ δύσφραμον προσάψω*: articulo praeposito adiectivum vim substantivi induisse Christius putat. Sed haud scio an Pindarus, si talem esse voluerit sententiam *μηδὲ* dixerit, cf. O. XI 18. Articulus *τὸ* facile potest explicari: optat Pindarus, ne liberis *τὸ δύσφραμον κλέος* relinquat, id est illam famam inhonestam, quae iure omnibus vitanda est, vel tale quid.

ὑπέροτρον, χαύνα πραπίδι παλαιμονεῖ κενεά. P. III 80 εἰ δὲ λόγων συνέμεν κορυφάν, Ἰέρων, ὀρθάν ἐπίστα, μανθάνων οἷσθα προτέρων. P. IV 145 Μοῖραι δ' ἀφίσταντ', εἴ τις ἔχθρα πέλει ὁμογόνους, αἰδῶ καλύψαι. O. III 42. J. I 67. VI (V) 10. P. III 103. VIII 73. In N. X 83 respondent verba ἔστι σοι τούτων λάχος verbis antecedentibus εἰ θέλεις: mox (85) indicativis εἰ δὲ μάρασσαί et νοεῖς respondet structura potentialis ἤμισυ μὲν κε πνέοις κτλ. De his et aliis constructionibus ex duabus quasi commixtis infra plura erunt dicenda (p. 53—55). Restat fr. 107 (74), in quo indic. praesentis ὀλοφύρομαι respondet indicativo praesentis φέρεις a particula εἰ pendentī, cuius in locum iam (v. 16) indicativus futuri succedit θήσεις. Ergo hanc habemus formam: εἰ φέρεις ἢ εἰ θήσεις — ὀλοφύρομαι.

b. Transeamus ad eam compositionem, in qua protasi a particula εἰ incipienti respondet apodosis prohibitivum continens:

εἰ c. ind. praes. — μὴ c. imp. praes.

Cuius usus apud Pindarum legimus exempla duo. Unum est O. I 3 εἰ δ' ἄεθλα γαρούειν ἔλδεαι, φίλον ἦτορ, μηκέτ' ἀελίου σκόπει ἄλλο θαλπνότερον ἐν ἀμέρα φαεινὸν ἄστρον ἐρήμας δι' αἰθέρος, μηδ' Ὀλυμπίας ἀγῶνα φέρτερον αὐδάσομεν. Discrimen illud, αὐδάσομεν utrum sit coniunctivus aoristi an indicativus futuri mihi videtur posse diiudicari, si particulam μηδὲ spectemus, qua non potuit uti Pindarus, si voluisset dicere 'nec poterimus canere'. Habemus igitur coniunctivum aoristi sensu prohibitivi: Boeckhius Hartungius alii sic iam recte explicuerunt. Homerum vocales saepissime corripuisse nemo nescit; apud Pindarum non tam saepe corripuntur, sed habemus exempla, cf. O. VII 3. VI 24, supra p. 10. 40. Boeckh. metra p. 289. Ergo formam habemus hanc:

εἰ c. ind. praes. — μὴ c. imp. praes. μηδὲ c. coni. aor.

Alterum exemplum est N. V 50 εἰ δὲ Θεμιστιον ἴκεις, ὥστ' ἀεῖδειν, μηκέτι ῥίγει.

c. εἰ c. ind. praes. — μὴ c. coni. aor.

Praeter illum locum O. I 7 de quo iam dixi Pindarus hac compositione usus est nusquam, cum carmen Olympicum quintum, in quo (v. 23) sic legimus, Pindari esse plerique iure negent.

d. εἰ c. ind. praes. — imp. aor.

Exempla exstant duo. O. I 77 φίλια δῶρα Κυπρίας ἄγ' εἶ τι, Ποσειδάων, ἐς χάριν τέλλεται, πέδασον ἔγχος Οἰνομάου χάλκεον, ἐμὲ δ' ἐπὶ ταχυτάτων πόρευσον ἁρμάτων ἐς Ἴλιν κράτει δὲ πέλασον.

Multo difficilior est alter locus N. IV 79 εἰ δέ τοι μάτρον μ' ἔτι Καλλικλεῖ κελεύεις στάλαν θέμεν Παρίου λίθου λευκοτέραν· ὁ χρυσὸς ἐψόμενος αὐγὰς ἔδειξεν ἀπάσας, ὕμνος δὲ τῶν ἀγαθῶν ἐργμάτων βασιλευῶσιν ἰσοδαίμονα τεύχει φῶτα· κείνος ἀμφ' Ἀχέροντι ναιετάων ἐμὰν γλῶσσαν εὐρέτω κελαδῆτιν Ὀρσοτριαίνα, ἵν' ἐν ἀγῶνι βαρυντύπου θάλλησε Κορινθίους σελίνοις. Oritur iam quaestio, unde incipiat apodosis. Erasmus Schmidius constructionem non recte intellexit dicens subintellegendum esse verbum θήσω. Construit igitur: si vero sane avunculo me etiam Callicli iubes columnam ponere Pario lapide candidiorem <ponam>. Non potest dubitari, quin protasis in verbis εἰ δέ τοι usque ad verba λίθου λευκοτέραν exstet, sed apodosis utrum a verbis ὁ χρυσὸς ἐψόμενος an ab his κείνος ἀμφ' Ἀχέροντι incipiat inter viros doctos lis est. Huic explicationi favent Heynius verba ὁ χρυσὸς — τεύχει φῶτα in medio esse παρενθεται putans, Boeckhius haec verba cum antecedentibus coniungens ut causa addatur, cur Calliclem cani velit, Christius dicens his verbis rem in protasi significatam confirmari. Sed dissident Godofredus Hermannus (diss. Pindar. IV p. 373) Dissenius, qui cum in sua tum in Boeckhi editione multa neque vero bene hac de re disputat, Mezger alii. Qui docti omnes apodosin iam a verbis ὁ χρυσὸς incipere volunt, in apodosi rursus Hermanno antecedentem et consequentem sententiam esse putante. Quorum rationem esse falsam videbimus si sic construemus ut illi voluere. Nam protasi εἰ δέ τοι usque ad verba Παρίου λίθου λευκοτέραν respondebit tum apodosis quae ex duobus membris constans in soluta oratione sic fere exprimi debeat: scito, ut aurum coctum splendidissimum est, sic hymnum facinorum praeclare gestorum virum regibus aequalem reddere. Haec cogitari posse non nego. Sed iam verba sequentia sine ullo conexu cum antecedentibus sunt, cum sententia quam continent ex ante-

cedentibus sequatur: 'ergo inveniat'. Quod etiam Dissenius sensit vertens: quare ille ad Acherontem habitans vocem meam invenito. Neque vero haec per asyndeton a Pindaro solent exprimi. Quae cum ita sint, mihi videtur apodosis incipere a verbis *κεῖνος ἀμφ' Ἀχέρωντι*, ut hanc formam structurae habeamus:

εἰ c. ind. praes. [parenthesis] — imp. aor.

Sic etiam Gildersleevis (l. l. p. 439) constructionem intellexit.

e. εἰ c. ind. praes. — ind. fut.

Cuius compositionis apud Pindarum invenitur exemplum unum. *P. IX 50 εἰ δὲ χρῆ καὶ παρ σοφὸν ἀντιφερίζαι, ἐρέω.*

Restant exempla eius usus per quem verbum omitti potest, sive in protasi sive in apodosi.

f. Ac primum quidem invenimus *εἰ c. ind. praes.*, cui verbum non respondet. *J. III 1 εἴ τις ἀνδρῶν εὐτυχήσῃς ἢ σὺν εὐδόξοις ἀέθλοισι ἢ σθένει πλοῦτον κατέχει φρασὶν αἰανῆ κόρον, ἄξιός εὐλογίαις ἀστῶν μεμῖχθαι*: nimirum *ἄξιός ἐστιν*. Similiter *ἐστὶν* supplendum est *J. VII (VI) 43 τὰ μακρὰ δ' εἴ τις παπταίνει, βραχὺς ἐξικέσθαι χαλκόπεδον θεῶν ἔδραν*.

Difficilis est locus tertius, de quo nunc est agendum. *O. II 62 (56) εἰ δέ νιν* (sc. *πλοῦτον ἀρεταῖς δεδαιδαμένον v. 58) ἔχων τις οἶδεν τὸ μέλλον, ὅτι θανόντων μὲν ἐνθάδ' αὐτῖς* (codd. *αὐτίκ'*) *ἀπάλαμνοι φρένες ποινὰς ἔτισαν, τὰ δ' ἐν τᾷδε Διὸς ἀρχᾷ ἀλιτρὰ κατὰ γὰρ δικάζει τις ἐχθρᾷ λόγον φράσαις ἀνάγκη*. Sine ulla dubitatione protasis est *εἰ δέ νιν ἔχων τις οἶδεν τὸ μέλλον*. A verbo *οἶδεν* pendet sententia a particula *ὅτι* incipiens in duo membra divisa, quorum alterum est *θανόντων μὲν ἐνθάδ' αὐτῖς ἀπάλαμνοι φρένες ποινὰς ἔτισαν*, alterum *τὰ δ' ἐν τᾷδε Διὸς ἀρχᾷ* usque ad verba *φράσαις ἀνάγκη*. Haec nemo negabit sed iam quaeritur, ubi sit apodosis. Schmidius et Heynius scribunt *εἰ δέ νιν ἔχει τις, οἶδεν τὸ μέλλον*. Quae lectio sine dubio falsa est, nam si quis illas divitias de quibus dixit poeta habet idcirco non etiam quid sit futurum scire debet. Ergo haec quoque explicatio, verba *εἴ τις ἔχων* idem valere ac *εἴ τις ἔχων ἐστίν*, cui Boeckhius favet, falsa est. Hermanni tam dura quam acuta explicatio iam a Boeckhio optimo iure refutata est, qui ipse *εἴ γε*

scripsit: divitiae virtuti iunctae optima res homini est, si-
quidem qui eas teneat futurorum non est immemor quae
post mortem homines maneant. Cui coniecturae a Christio
nuper receptae obstat quod Pindarus tantum coniunctioni
πρὶν addidit particulam *γέ* (cf. *O.* XIII 65). ‘Siquidem’ apud
Pindarum est *εἴπερ* vel simplex *εἰ*. Accedit quod illa coniec-
tura recepta tota sententia non modo claudicat sed etiam
plane perversa redditur. Quae enim Pindarus de illis divitiis
praedicat haec omnia sine ulla condicione dici possunt, sive
qui eas habet ignorat, sive scit futura. Videamus. Dicit poeta:
‘divitiae virtutibus iunctae occasionem facinorum pulchrorum
praebent’: sine ulla dubitatione. — ‘graves curas opprimunt’:
nemo negabit. — ‘viro astrum splendidissimum et lux veris-
sima’. Quam sententiam Pindarus saepissime profiteri non
est quin sciat. Quae omnia de illis divitiis possunt praedi-
cari etiamsi qui eas habet *τὸ μέλλον* ignorat. Quae cum ita
sint apodosin in versibus antecedentibus latere (*φέρει*) ut
etiam Gildersleevis censuit nego. Sed iam poeta novam
addit sententiam: *εἰ δὲ*. Iam sententiarum hic est conexus:
divitiae virtutibus ornatae praeclara res est, neque vero hoc
satis est, sed si ad eas (*εἰ δέ νιν ἔχων*) accedit quod qui eas
habet *οἶδεν τὸ μέλλον* iam hoc praeclarissimum est. Haec vel
similis apodosin ommissa est, quod poeta iam sententiam *τοῦ*
εἰδέναι τὸ μέλλον in partes singulas dividit (usque ad v. 85).
Tum demum apodosin non iam bene stare posse intelligen-
tur. Puto igitur apodosin a poeta esse omissam propter
disputationem de rebus futuris, quae inter protasin et apo-
dosin interposita cum longa esset effecit, ut apodosin non
iam exprimeretur. Sic Boeckhi coniecturam refutasse mihi
videor nec non Mezgeri explicationem, qui apodosin a verbis
ἴσ’ ἐν δὲ incipere statuit, quod rectum esse iam propter hoc
nego, quod qui alteram partem *τοῦ μέλλοντος* scit etiam al-
teram habet, ut poeta eum de hac altera parte non ex in-
dustria admonere debeat (‘so wisse er andrerseits’. Mezger).

Haec hactenus; de ceteris difficultatibus, quibus locum
hunc pulcherrimum abundare valde est dolendum, hic ubi
tantum de particula *εἰ* verba facio non mihi est dicendum.

Bis a Pindaro in protasi verbum *ἐστίν* ommissum est:

P. XII 28 εἰ δέ τις ὄλβος ἐν ἀνθρώποισιν, ἄνευ καμάτου οὐ φαίνεται. N. IX 28 εἰ δυνατόν, Κρονίων, πείραν μὲν ἀγάνορα... ἀναβάλλομαι ὡς πόρσιστα, μοῖραν δ' εὐνομον αἰτέω σε παισὶν δαρὸν Αἰτναίων ὀπάζειν.

2.

εἰ c. ind. imperf. — ind. praes.

Unum exemplum. N. VII 74 εἰ πόνος ἦν, τὸ τεργνὸν πλείον πεδέρχεται.

3.

Eo saepius coniungit particulam εἰ cum indicativo aoristi, in apodosi varia inveniuntur tempora.

a. εἰ c. ind. aor. — ind. praes.

J. VI (V) 42 εἴ ποτ' ἐμᾶν, ᾧ Ζεῦ πάτερ, θυμῷ θέλων ἀρᾶν ἄκουσας, νῦν σε, νῦν εὐχαῖς ὑπὸ θεσπεσίαις, λίσσομαι κτλ. P. XI 54 φθονεραὶ δ' ἀμύνονται ἄται, εἴ τις ἄκρον ἐλὼν ἠσυχᾶ τε νεμόμενος ἀλὼν ὕβριν ἀπέφυγεν κτλ. O. VI 77: protasis εἰ ἐδώρησαν, apodosis κείνος κραίνει. N. VII 75 νικῶντί γε χάριν, εἴ τι πέραν ἀερθεῖς ἀνέκραγον, οὐ τραχὺς εἰμι καταθέμεν. Hunc locum difficilem et ad interpretandum et ad interpungendum esse non ignoro; neque vero de his rebus verba facienda sunt mihi, quippe quod verba a me afferenda luce clariora sint.

b. εἰ c. ind. aor. — ind. imperf.

Unum exemplum. O. I 55 εἰ δὲ δὴ τιν' ἄνδρα θνατὸν Ὀλύμπου σκοποὶ ἐτίμασαν, ἦν Τάνταλος οὗτος.

c. εἰ c. ind. aor. — imp. praes.

O. I 17 ἀλλὰ Δωρίαν ἀπὸ φόρμιγγα πασσάλου λάμβαν', εἴ τί τοι Πίσας τε καὶ Φερειῖκου χάρις νόον ὑπὸ γλυκυτάταις ἔθηκε φροντίσιν.

d. εἰ c. ind. aor — μὴ c. imp. aor.

O. VIII 54 εἰ δ' ἐγὼ Μελησίᾳ ἐξ ἀγενείων κῦδος ἀνέδραμον ὕμνω, μὴ βαλέτω με λίθῳ τραχεῖ φθόνος.

e. εἰ c. ind. fut. et ind. aor. — imp. perf.

N. XI 13 εἰ δέ τις ὄλβον ἔχων μορφᾶ παραμεύσεται ἄλλους, ἐν τ' ἀέθλοισιν ἀριστεύων ἐπέδειξεν βίαν, θνατὰ μεμνᾶσθω περιστελλῶν μέλη κτλ.

f. εἰ c. ind. aor. — verbum deest.

P. XI 41 *Μοῖσα, τὸ δὲ τεόν, εἰ μισθοῖο συνέθου παρέχειν φωνὰν ὑπάργυρον, ἄλλοτ' ἄλλα ταρασθένει κτλ.* N. III 19 *εἰ δ' ἔων καλὸς ἔρδων τ' εἰκότα μορφᾷ ἀνορέαις ὑπερτάταις ἐπέβα παῖς Ἀριστοφάνους, οὐκέτι προτέρω ἀβάταν ἄλα κίωνων ὑπὲρ Ἡρακλέος περᾷν εὐμαρές (sc. ἔστιν).* Nostra lingua addamus verba haec: 'so möge er nicht vergessen' vel tale quid; Graecos et Latinos haec omittere et statim apodosin adiungere notum est.

4.

Cum particulam εἰ cum indicativo perfecti coniungit poeta, in apodosi invenimus aut indicativum praesentis aut prohibitivum.

a. εἰ c. ind. perf. — ind. praes.

J. I 41 *εἰ δ' ἀρετᾷ ντίεταί τις πᾶσαν ὀργάν, ἀμφοτέρου δαπάναις τε καὶ πόνους, χροῖ νιν εὐρόντεσσιν ἀγάνορα κόμπου μὴ φθονεραῖσι φέρειν γνώμαις.* Locus desperatus est; Christi lectionem recepi.

b. εἰ c. ind. perf. — μὴ c. imp. praes.

Huius quoque structurae apud Pindarum unum exstat exemplum. J. V (IV) 22 *εἰ δὲ τέτραπται θεοδότων ἔργων κέλευθον ἂν καθαρὰν, μὴ φθόνει κόμπου τὸν εἰκότ' ἀοιδᾷ κινάμεν ἀντὶ πόνων.*

II. De potentiali.

Transeamus iam ad eas structuras in quibus particula εἰ cum optativo coniungitur.

1.

Ac primum quidem agendum erit de enuntiationibus conditionalibus, quarum in protasi particulam εἰ optativus sequitur, cum in apodosi optativus cum particula κέ coniunctus locum habeat.

a. εἰ c. opt. praes. — opt. praes. c. κέ.

Cuius simplicis constructionis habemus unum exemplum. Solet enim Pindarus simplicibus formis constructionum conditionalium non saepe uti, sed constructiones ex compluribus commixtas adamavit, de quibus mox erit dicendum. Unum

quod dixi exemplum est *N. VII 89* εἰ δ' αὐτὸ καὶ θεὸς ἀνέχοι, ἐν τίν κ' ἐθέλοι, *Γίγαντας* ὃς ἐδάμασας, εὐτυχῶς ναίειν κτλ. Lectionem ἂν ἔχοι ab Heynio Dissenio Hermanno receptam, ab Heynio perverse explicatam falsam esse iam demonstravit Thierschius. Neque etiam Bergkii coniectura opus est, quippe quod ἀνέχοι bonum sensum habeat quod quidem Gildersleevis (l. l. p. 444) negat, sed cf. *Hom. τ 111* εὐδικίας ἀνέχησιν.

b. εἰ c. opt. praes. — opt. aor. c. κέ.

Huius quoque usus apud Pindarum unum reperitur exemplum: *O. VI 4* εἰ δ' εἴη μὲν Ὀλυμπιονίκας, βωμῶ τε μαντείῳ ταμίας Διὸς ἐν Πίσᾳ, συνοικιστήρ τε τᾶν κλεινᾶν Συρακοσᾶν, τίνα κεν φύγοι ὕμνον κείνος ἀνήρ; *P. VIII 13* κέρδος δὲ φίλτατον, ἐκόντος εἴ τις ἐκ δόμων φέροι. Supplendum est ἔστιν vel εἴη ἄν.

2.

Restant exempla in quibus optativus potentialis aoristi absolute positus est neque vero sine participio, quod instar protasis est. Sunt haec: *N. IV 30* ἀπειρομάχας ἑὼν κε φανείη λόγον ὁ μὴ ξυνιείς (= εἰ μὴ ξυνιείη). *O. X 20* θήξαις δέ κε φύντ' ἀρετᾶ ποτὶ πελώριον ὀρμάσαι κλέος ἀνήρ θεοῦ σὺν παλάμα (εἰ θήξαι). *P. X 29* ναυσὶ δ' οὔτε πεζὸς ἰὼν ἂν εὖροις ἐς Ὑπερβορέων ἀγῶνα θανατᾶν ὀδόν (οὔτε εἰ ναυσὶν οὔτε εἰ πεζὸς ἴοις, εὖροις ἄν). *P. X 61. N. X 39.*

III. De irreali.

Hoc nomine eas sententias condicionales intellegi volo, quarum in apodosi indicativus temporis historici cum particula ἄν (κέ) coniunctus ponitur.

1.

Ac primum quidem invenimus hanc formam:

εἰ c. ind. imp. — ind. aor. c. ἄν (κέ).

N. IV 13 εἰ δ' ἔτι ζαμενεῖ Τιμόκριτος ἀελίῳ σὸς (?) πατὴρ ἐθάλλετο, ποικίλον καθαρίζων ἅμα κε τῷδε μέλει κλιθεὶς ὕμνον κελάδησε καλλίνικον κτλ. *N. VII 24* εἰ γὰρ ἦν ἔ τᾶν ἀλάθειαν ἰδέμεν, οὐ κεν ὄπλων χολωθεὶς ὁ καρτερὸς Αἴας ἔπαξε διὰ

φρενῶν λευρὸν ξίφος. P. III 63 εἰ δὲ σῶφρων ἄντρον ἔναι ἔτι Χείρων, καὶ τί Φοι φίλτρον ἐν θυμῷ μελιγάρουες ὕμνοι ἀμέτεροι τίθεν, ἰατῆρά τοι κέν νιν πίθον καὶ νιν ἐσλοῖσι παρασχεῖν ἀνδράσιν θερμῶν νόσων ἢ τινα Λατοῖδα κεκλημένον ἢ πατέρος. Καὶ κεν ἐν ναυσὶν μολὸν Ἴουίαν τέμνων θάλασσαν Ἀρέθουσαν ἐπὶ κράναν παρ' Αἰτναῖον ξένον . . . τῷ μὲν διδύμας χάριτας εἰ κατέβαν ὑγίειαν ἄγων χρυσέαν κῶμον τ' ἀέθλων Πυθίων αἴγλαν στεφάνοις, τοὺς ἀριστεύων Φερένικος ἔλ' ἐν Κίρρα ποτέ, ἀστέρος οὐρανόυ, φαμί, τηλαυγέστερον κείνῳ φάος ἐξικόμαν κε βαθὺν πόντον περάσαις. Tres habemus sententias condicionales, priorem εἰ δὲ σῶφρων — ἢ πατέρος, cuius apodosis est πίθον κεν, protasis ex duobus membris constat: εἰ ἔναιε Χείρων καὶ ὕμνοι τίθεν, quae protasis etiam in sententia sequenti καὶ κεν — πατήρ animo supplenda est, tum habemus structurum condicionalem εἰ κατέβαν ἄγων — ἐξικόμαν κεν.

2.

εἰ c. ind. aor. — ind. aor. c. κέν.

P. III 73, quem locum iam attuli (cf. v. 65): P. IV 43 εἰ γὰρ οἴκοι νιν βάλε παρ' ἠδόνιον Ἄϊδα στόμα κτλ. . . . τετρατῶν παίδων κ' ἐπιγεινομένων αἰμᾶ Φοι κείναν λάβε σὺν Δαναοῖς εὐρεῖαν ἄπειρον. O. XII 13.

3.

Protasis loco participium posuit Pindarus bis. N. XI 24 ναὶ μὰ γὰρ ὄρκον, ἐμὰν δόξαν παρὰ Κασταλία καὶ παρ' εὐδένδρῳ μολὼν ὄχθῳ Κρόνου κάλλιον ἂν δηριώντων ἐνόστησ' ἀντιπάλων (= εἰ ἔμολεν).

N. IX 34 Χρομίῳ κεν ὑπασπίξων παρὰ πεξοβόαις ἵπποις τε ναῶν τ' ἐν μάχαις ἔκρινας ἂν κίνδυνον ὀξείας ἀντᾶς. Locus admodum difficilis est. Oritur enim quaestio, ἌΝ (v. 35) utrum sit coniunctio an praepositio ex ἀνὰ apocopata. Illud dicunt Schmidius (p. 215) Dissenius (cum in Boeckhi tum in sua editione) Christius (in priore editione) alii, hoc Heynius Kayser Bergkius Mezger Christius (in maiore editione). Ergo quid est iudicandum? Si ἂν coniunctionem esse putamus, sensus est hic: 'si Chromio armiger adstitisses, cognovisses discrimen acris proelii'. Quae dicere poetam voluisse nego.

Nam discrimen illud pugnae etiam si non Chromio sed alii cuivis armiger adstitisses cognoscere potuisti. Discrimen pugnae quicumque ei interfuit cognoscere potuit. Neque vero pugnam periculosam fuisse facile potuisse cognosci poeta dicere vult, sed hoc dicit Chromium fuisse bellicosissimum atque fortissimum. Hoc enim significant verba ἐν πολέμῳ κείνα θεὸς (sc. Αἰδώς) ἔντυεν αὐτοῦ θυμὸν αἰχματὰν ἀμύνειν λοιγὸν Ἐνναλίου. Unde autem licuit cognoscere, Chromium sic fortem fuisse? Ex discrimine acris proelii: nam quo est maius periculum pugnae, eo fortior est is, qui in tanto discrimine fortiter pugnet, vel ut poeta dicit 'propulset exitium Enyalii'. Quae cum ita sint apparet ἂν praepositionem esse. Facile ex antecedentibus particula κεν ad ἔκρινας ducitur. Participio apposita est.

IV.

Quoniam de usitatis formis enuntiationum hypotheticarum dixi, restat ut de constructionibus ex duabus mixtis verba faciam.

1.

εἰ c. ind. praes. — opt. praes. c. κέν.

N. X 85 εἰ δὲ κασιγνήτου πέρι μάρνασαι πάντων δὲ νοεῖς ἀποδάσασθαι Φισον, ἤμισυ μὲν κε πνέοις γαίας ὑπένερθεν ἑών, ἤμισυ δ' οὐρανοῦ ἐν χρυσεῖσι δόμοισιν. N. VII 86 εἰ δὲ δεύεται ἀνδρὸς ἀνήρ τι, φαῖμέν κε γείτον' ἔμμεναι νόῳ φιλήσαντ' ἀτενεί γείτονι χάσμα πάντων ἐπάξιον.

2.

In protasi εἰ c. opt. praes., in apodosi ind. vel praes. vel futuri.

a. εἰ c. opt. praes. — ind. praes.

J. II 33 οὐ γὰρ πάγος, οὐδὲ προσάντης ἅ κέλευθος γίνε-
ται, εἴ τις εὐδόξων ἔς ἀνδρῶν ἄγοι τιμὰς Ἐλικωνιάδων.

b. εἰ c. opt. praes. — ind. fut.

O. XIII 105 εἰ δὲ δαίμων γενέθλιος ἔρποι, Δι τοῦτ'
Ἐνναλίῳ τ' ἐκδώσομεν πρᾶσσειν.

3.

εἰ c. coni. praes. — ind. praes.

J. V (IV) 12 δύο δέ τοι ζωᾶς ἄωτον μοῦνα ποιμαίνοντι τὸν ἄλπνιστον εὐανθεῖ σὺν ὄλβῳ, εἴ τις εὖ πάσχων λόγον ἐσλὸν ἀκούῃ.

4.

Plura sunt exempla eius constructionis cuius in protasi *εἰ* c. opt. aor. ponitur; in apodosi aut ind. praes. locum habet aut verbum aliquod, ex quo infinitivus pendet cui *κέν* particula addita est.

a. *εἰ* c. opt. aor. — ind. praes. *P. I 81 καιρὸν εἰ φθέγγαιο, πολλῶν πείρατα συντανύσαις ἐν βραχεῖ, μείων ἔπεται μῶμος ἀνθρώπων. J. V (IV) 14 πάντ' ἔχεις, εἴ σε τούτων μοῖρ' ἐφίκοιτο καλῶν.*

b. *O. I 111 εἰ δὲ μὴ ταχὺ λίποι, ἔτι γλυκντέραν κεν ἔλπομαι σὺν ἄρματι θεῶ κλειῖξεν.* In hoc Pindari loco particulam *κέν* cum infinitivo coniungas, ut iam Boeckhius recte construxit. cf. Bäumlein. p. 351 ss. Kuehner. II § 398, 3. Sententia non pendens haec est: *εἰ δὲ μὴ ταχὺ λίποι, ἔτι γλυκντέραν κλειῖξω κεν.* *P. III 110 εἰ δέ μοι πλοῦτον θεὸς ἄβρον ὀρέξαι, ἐλπίδ' ἔχω κλέος εὐρέσθαι κεν ὑψηλὸν πρόσω.* cf. Bäumlein. p. 349 ss., de infinitivo a verbo *ἐλπίζεν* pendente p. 350.

5.

Pindarus cum in protasi *εἰ* c. coni. aor. coniungit, in apodosi ponit ind. aut praes. aut aoristi. Est autem hic usus particulae *εἰ* cum coniunctivo aoristi coniunctae (pro *εἰάν* c. coni.) Homericus, nam *εἰάν* apud Homerum non invenitur, saepissime vero coniungit particulam *εἰ* cum coniunctivo: cf. Krueger. § 54, 12, 2. Kuehner. II § 398, 2 d. Gilderslevium (l. l. p. 441 ss.). cf. supra p. 10.

a. *εἰ* c. coni. aor. — ind. praes.

Huius structurae multa sunt exempla. *O. VI 11 πολλοὶ δὲ μέμνανται, καλὸν εἴ τι ποναθῆ. μέμνανται* enim formam perfecti, sed praesentis vim habet: 'memores sunt'. *O. VII 1. Verba exscripta et explicata sunt supra (p. 9—11). P. IV 273 ἀλλ' ἐπὶ χώρας αὐτίς ἔσσαι δυσπαλῆς δὴ γίνεται, ἔξαπίνας εἰ*

μη θεός ἀγεμόνεσσι κυβερνατῆρ γένηται. ib. 263 εἰ γάρ τις ὄξους ὄξυτόμῳ πελέκει ἐξερείψαι κε μεγάλας δρυός, αἰσχύνῃ δέ σοι θαητὸν εἶδος, καὶ φθινόκαρπος εἴοσα διδοῖ ψᾶφον περ' αὐτᾶς. Verba ἐξερείψαι κε Hermannus, quamquam olim¹⁾ defendere conatus est, postea optime mutavit in ἐξερείψῃ μέν. Neque enim ullus hic est locus optativi cum particula κὲν coniuncti; coniunctivo opus esse quod sequitur αἰσχύνῃ δὲ ostendit, cui praeclare respondet ἐξερείψῃ μέν. — N. VII 14. IX 46 εἰ γὰρ ἅμα κτεάνοις πολλοῖς ἐπίδοξον ἄρηται κῦδος, οὐκ ἔνεστι πρόσω θνατὸν ἔτι σκοπιᾶς ἄλλας ἐφάψασθαι ποδοῖν. J. III 58 (IV 40) τοῦτο γὰρ ἀθάνατον φωνᾶεν ἔρπει, εἴ τις εὔφείπῃ τι. fr. 42 (171), 4 εἰ δέ τις ἀνθρώποισι θεόσδοτος ἅτα προστύχῃ (v. l. προστύχοι), ταύταν σκότει κρύπτειν ἔοικεν.

b. εἰ c. coni. aor. — ind. aor.

Unum extat exemplum. N. VII 11 εἰ δὲ τύχῃ τις ἔρδων, μελίφρον' αἰτίαν ῥοαῖσι Μοισᾶν ἐνέβαλε.

6.

Particulam εἰ cum ind. perf. coniunctam invenies semel: in apodosi habes optat. praes. N. V 19 εἰ δ' ὄλβον ἢ χειρῶν βίαν ἢ σιδαρίταν ἐπαινῆσαι πόλεμον δεδόκηται, μακρὰ μοι αὐτόθεν ἄλματ' ὑποσκάπτει τις.

B. De reliquo usu particulae εἰ.

I. εἰ = num.

cf. Kuehner. II § 587, 21. N. VII 68 μαθὼν δέ τις ἂν ἐρεῖ, εἰ παρ μέλος ἔρχομαι. O. VI 89 γνῶναί τ' ἔπειτ', ἀρχαῖον ὄνειδος ἀλαθέσιν λόγοις εἰ φεύγομεν, Βοιωτίαν ὕν. O. VIII 2 ... ἵνα μάντιες ἄνδρες ἐμπύροισ τεκμαιρόμενοι παραπειρῶνται Διὸς ἀργικεραύνου, εἴ τιν' ἔχει λόγον ἀνθρώπων πέρι κτλ. cf. O. XIV 4. P. IX 93. P. IV 163 μεμάντευμαι δ' ἐπὶ Κασταλία, εἰ μετάλλατόν τι.

1) Ad. Viger. p. 830. cf. de part. ἂν III 11.

II. εἰ = siquidem.

O. IX 25 . . . ἀγγελίαν πέμψω ταύταν, εἰ σὺν τινι μοιρι-
δίῳ παλάμα ἐξαίρετον Χαρίτων νέμομαι κᾶπον.

P. III 85 λαρέταν γάρ τοι τύραννον δέροκεται, εἴ τιν' ἀν-
θρώπων, ὁ μέγας πότμος (= si quem hominum).

III. εἶπερ.

a. εἶπερ = siquidem.

1. c. ind. praes. P. I 89 εὐανθεῖ δ' ἐν ὄργᾳ παρμένων,
εἶπερ τι φιλεῖς ἀκοὰν ἀδεῖαν αἰεὶ κλύειν, μὴ κάμνε λίαν δα-
πάναις. cf. Kuehner. II § 510, 5.

2. c. ind. perf. N. II 6 ὀφείλει δ' ἔτι, πατρίαν εἶπερ καθ'
ὀδὸν νιν εὐθυπομπὸς αἰὼν ταῖς μεγάλαις δέδωκε κόσμον Ἀθά-
ναις θαμὰ μὲν Ἰσθμιάδων δρέπεσθαι κάλλιστον ἄωτον κτλ.

b. καίπερ = etsi.

N. IV 36 ἔμπα, καίπερ ἔχει βαθεῖα ποντιᾶς ἄλμα μέσσον,
ἀντίτειν ἐπιβουλίᾳ. cf. Kuehner. II § 578, 2—3.

IV. εἰ γὰρ = utinam.

Kuehner. II § 395, 6. — P. I 46 εἰ γὰρ ὁ πᾶς χρόνος
ὄλβον μὲν οὕτω καὶ κτεάνων δόσιν εὐθύνοι, καμάτων δ' ἐπί-
λασιν παρᾶσχοι. N. VII 98; est una periodus: utinam aptans
pertexas, filii autem teneant.

Caput sextum.

De particulis consecutivis et declarativis.

I. De particulis consecutivis.

1. ὥστε.

Particula ὥστε quater usus est Pindarus, semper cum in-
finitivo coniuncta. Est usus Pindaricus particulae ὥστε quo-
dammodo singularis ut iam videbimus. Usus vulgaris maxime

similis est locus *N. V 1 οὐκ ἀνδριαντοποιός εἰμ', ὥστ' ἐλινύ-
σοντα φεργάζεσθαι ἀγάλατ' ἐπ' αὐτᾶς βαθυίδος ἑσταότα.*
O. IX 74.

Singulariter particula ὥστε posita est post verbum κατα-
νεύειν, post quod aut accusativum (cf. *Hom. Θ 175*) aut in-
finitivum (cf. *Hom. B 112*) invenire solemus. *N. V 34 ὁ δ'
ἐφράσθη κατένευσέν τέ Φοι ὀρσινεφῆς ἐξ οὐρανοῦ Ζεὺς ἀθανά-
των βασιλεύς, ὥστ' ἐν τάχει ποντιᾶν χρυσαλακάτων τινὰ Νη-
ρεΐδων πράξειν ἄκοιτιν.* Pindarus ipse *N. I 14* post κατένευσεν
infin. fut. sine part. ὥστε posuit. Dissenius particulam ὥστε
post κατένευσεν explicare studet ut non sine vi additam esse
dicat. Audias ipsum: „Iuppiter magnopere probans castitatem
et iustitiam Pelei ita voluntatem suam [significavit, ut haud
cunctanter divinam se ei uxorem paraturum affirmaret.“ Con-
fert etiam in sua editione Thucyd. VIII 86 ἐπαγγελλόμενοι
ὥστε βοηθεῖν. — cf. Krueger. 65, 3, 1 et ad Thucyd. I 119.
II 2, 4. Kuehner. II § 473, 2, 6.

Vis finalis inest particulae ὥστε *N. V 50 εἰ δὲ Θεμιστιον
ἴκεις ὥστ' αἰεΐδειν μηκέτι ῥίγει.*

2. Ὡς.

Etiam particula ὥς cum particula ἢ coniuncta apud Pin-
darum semel reperitur post comparativum. *O. XIII 112 καὶ
πᾶσαν κατὰ Ἑλλάδ' ἐνρήσεις ἐρευνῶν μάσσον', ἢ ὥς διῦμεν*
(cf. p. 17) ἢ ὥς pro ἢ ὥστε post Homerum, qui neque ἢ ὥς
neque ἢ ὥστε post comparativum posuit, non raro invenitur
cf. Krueger. 49, 4.

II. De particulis declarativis.

1. Ὅτι.

Usus particulae declarativae ὅτι apud Pindarum simplex
est, cum non nisi post verba dicendi et sciendi habeat. Bis
posita est particula ὅτι post verbum εἰδέναι, semel post λέ-
γειν, post ἐννέπειν semel, semel post διαγγέλλειν.

a. post verba dicendi.

*O. XIV 19 . . . δόμον Φερσεφόνας ἔλυθ', Ἀχοῖ, πατρὶ
κλυτὰν φέροισ' ἀγγελίαν, Κλεόδαμον ὄφρ' ἰδοῖσ' υἱὸν εἰπήσ,*

ὅτι φοι νέαν κόλποισι παρ' εὐδόξου Πίσας ἐστεφάνωσε κυδίμων ἀέθλων περοῖσι χαίταν. *N. V 3. O. I 48* ἔννεπε κρυφᾶ τις ἀντίκα φθονερῶν γειτόνων ὕδατος ὅτι σε πυρὶ ζέοισαν εἰς ἀκμὴν μαχαίρα τάμον κατὰ μέλη κτλ.

b. post verbum εἰδέναι.

O. II 62 (56): verba exscripta et explicata sunt supra (p. 47). *N. IV 43* εὖ φοῖδ' ὅτι χρόνος ἔρπων πεπρωμέναν τελέσει.

2. Οὔνεκεν, εἵνεκεν.

Duo exempla particulae οὔνεκεν (εἵνεκεν) sensu declarativo usurpatae habemus. *N. IX 36* Quoniam de hoc loco quae putem supra (p. 52) exposui, hic tantum laudare eum debeo. Cum ἂν (ante κίνδυνον) praepositionem esse putemus particula οὔνεκεν sensum declarativum habet: ex periculo cognosces, deam ipsam eius animum incitasse.¹⁾ Ergo corrigendus est Rumpelius. Eandem vim habet εἵνεκεν *J. VIII 31 (VII 33)* εἶπε δ' εὐβουλος ἐν μέσοισι Θέμις, εἵνεκεν πεπρωμένον ἦν κτλ.

3. Ὡς.

Eodem fere modo quo ὅτι etiam particula ὥς sensu declarativo locum habet apud Pindarum post verba dicendi.

P. IV 6 χρῆσεν (sc. Pythia) οἰκιστήρα Βάττον καρποφόρου Λιβύας, ἱερὰν νᾶσον ὥς ἤδη λιπὼν κτίσσειεν εὐάριματον πόλιν ἐν ἀργινόεντι μαστῷ καὶ τὸ Μηδείας ἔπος ἀγκομίσει κτλ. De constructione usitatissima qua subiectum enuntiati pendentis (κτίσσειε) obiectum regentis (χρῆσεν) factum est, cf. Christium ad h. l. Nitzschium ad *Od. I 300. II 65.* — *Krueg. 61, 6.* — *N. V 30* συνέπαξε λόγον, ὥς ἄρα νυμφείας ἐπείρα κείνος ἐν λέκτροις Ἀκάστου εὐνᾶς. *N. I 33* ἐγὼ δ' Ἥρακλέος ἀντέχομαι, προφρόνως ἐν κορυφαῖς ἀρετᾶν μεγάλαις ἀρχαῖον ὀτρύνων λόγον, ὥς ἐπεὶ σκλάγγων ὑπο ματέρος ἀντίκα θαητὰν ἐς αἶγλαν παῖς Διὸς ὠδῖνα φεύγων διδύμῳ σὺν κασιγνήτῳ μόλεν, ὥς οὐ λαθὼν χρυσόθρονον Ἥραν κροκωτὸν σπάργανον ἐγκατέβα.

1) Οὔνεκα sensu declarativo etiam alias usurpatur, cf. Ameisium ad *Hom. ε 216. Soph. OR 708. OC. 1397.*

Loci pluribus tractati sunt hi:

Ol. I 3	pag. 45	Nem. I 67	pag. 19
„ 25	27	III 59	39
II 33	23—24	IV 79	46
„ 62 (56)	47—48	V 34	57
VII 1	9—11	VI 1	36
„ 13	41	VII 89	51
„ 39	38	IX 34	52—53
VIII 37	27—28	X 57	18
X 9	13	Isthm. I 24	20—22
„ 86	14	III 36	15—16
XIII 43	36	VI (V) 51	36
Pyth. II 79	37	VII (VI) 12	35
„ 90	29—30	„ 39	33—34
IV 29	16—17	Fr. 75 (45)	22
„ 154	43	„ 128 (90)	41—42
V 14	33	„ 218 (239)	24
„ 57	28		

V i t a.

Natus sum Paulus Brandt Cothenae Anhaltinorum a. d. IV. Idus Apriles anni h. s. LXXV. patre Hermanno matre Maria e gente Schilling. Fidei addictus sum evangelicae Primis litterarum elementis tres per annos in ludis Bernburgiensi et Dessaviensi imbutus in gymnasium Carolinum Bernburgiense receptus sum patre carissimo direttore florens, in quo quattuor annos peregi. Postquam mihi puero tredecim annorum pater optimus praematura morte ereptus est, cum matre Dessaviam migravi, ubi in gymnasium Fridericianum receptus sum quod floret Gustavo Kruegero direttore. Semper pium in praeceptores servabo animum, inprimis nunquam obliviscar, quanta benevolentia puerum orbem praeceptores Fr. Ballin et F. Seelmann adiuverint. Maturitatis testimonium adeptus vere anni 1894 Bonnam me contuli. Docuerunt me viri humanissimi Brinkmann, Buecheler, Litzmann, Loeschke, Solmsen, Usener, Wilmanns. Exercitationibus archaeologicis ut interesssem Loeschke benigne permisit. Per duo semestria proseminario philologo Bonnensi adscriptus eram Buechelero et Usenero moderantibus. Qui viri doctissimi studiis tironis semper maxima cum benignitate faverunt.

Duobus semestribus Bonnae peractis Lipsiam transmigravi studia absoluturus.

Scholis interfui virorum illustrissimorum de Bahder, Biedermann, Heinze, Holz, Lipsius, Ribbeck, Richter, Sievers, Wachsmuth, Wundt. Lipsius, Ribbeck, Wachsmuth benigne me receperunt in seminarium philologum, cuius sodalis ordi-

narius fui per tria semestria. Ribbeckii humanitate per duos annos societati philologiae adscriptus eram. Praeterea Ricardus Richter seminarii paedagogici ut essem sodalis summa cum comitate mihi permisit. Etiam proseminario Germanico per duo semestria interfui Sieversio regente.

Quibus viris optime de me meritis pium gratumque servare animum nunquam desinam.

LGr
P 648
.Ybr

346162

Pindar

Brandt, Paul

Author

Title De particularum subiunctivarum apud

Pindarum usq.

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

